

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 93 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 40:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om forvaltningen af det danske atomvåbenforbehold].

Af Keld Albrechtsen (EL) og Gert Petersen (SF).
(Forespørgslen anmeldt 28/1 97).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 26:

Forespørgsel til kulturministeren:

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om regeringens kulturpolitik, herunder kulturbyårets afvikling, samt om økonomiske uregelmæssigheder, budgetoverskridelser og deres størrelse i forbindelse med kulturbyåret?«

Af Ole Donner (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Pia Kjærsgaard (DF), og Poul Nødgaard (DF).

(Forespørgslen anmeldt 19/11 96. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/11 96).

Begrundelse

Ole Donner (DF):

Dansk Folkeparti har i dag rejst en forespørgsel til kulturministeren, fordi vi mener, at det er en god idé at få en drøftelse om kulturpolitikken her i Folketinget. Idéen er jo ikke blevet mindre aktuell af, at vi for nylig har fået en ny kulturminister.

Da Dansk Folkeparti rejste forespørgslen, var det primært for at få den daværende kulturmi-

nister til at komme med et bud på regeringens kulturpolitik, herunder en redegørelse for kulturbyårets afvikling og oplysninger om eventuelle økonomiske uregelmæssigheder eller budgetoverskridelser og deres størrelse i forbindelse med kulturbyåret.

Jeg har med tilfredshed konstateret, at den nye kulturminister ved sin tiltrædelse bekendtgjorde, at han mente, at kulturen havde været speeded for meget op de sidste tre-fire år, og at ministeren ikke ved sin tiltræden kom med særlig store slag i bolledejen, idet han mener, at kulturen har godt af ligesom at finde sig selv – sådan opfattede jeg udtalelsen – og at udviklingen kommer til at ske lidt langsommere.

Jeg glæder mig derfor meget til at høre den nye kulturministers redegørelse for og bud på den fremtidige kulturpolitik, og jeg kan samtidig oplyse, at Dansk Folkeparti ikke i dag stiller noget dagsordensforslag. Vi mener i Dansk Folkeparti principielt, at der bør være plads til en gang imellem at tage en principiel debat i Folketinget, uden at det behøver at ende med en krig på dagsordensforslag.

Besvarelse

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg vil starte med at takke Dansk Folkeparti for forespørgslen og for at få lejlighed til at redegøre generelt for regeringens kulturpolitik og mere specielt omkring de spørgsmål, der vedrører Kulturby 96.

Regeringens kulturpolitik baserer sig på de fælles målsætninger om kulturelt demokrati, decentralisering, kunstnerisk kvalitet og ytringsfrihed, som der gennem de seneste år har været bred politisk opbakning til her i Folketinget.

Kulturvaneundersøgelser viser, at stadig større dele af befolkningen benytter sig af de mange kultur- og fritidstilbud. Befolkningens interesse for kultur- og fritidstilbudene har de sidste 30 år været stærkt stigende på næsten alle områder. Aktivitetsniveauet er på mange områder næsten fordoblet.

Forklaringen på befolkningens øgede interesse for kultur- og fritidstilbudene er hovedsageligt, at nye befolkningsgrupper er blevet mere kulturelt aktive, og det stigende uddannelsesniveau er selvfølgelig også en del af forklaringen på befolkningens øgede interesse for kultur- og fritidstilbudene.

Når befolkningen flittigt bruger kulturtilbudene, skyldes det også, at der er blevet flere og bedre muligheder for kulturoplevelser i hele landet. Den kulturpolitiske decentralisering har med staten som igangsætter på mange områder styrket det kommunale engagement i kulturpolitikken, f.eks. med biblioteker, musikskoler, egnsteatre, den folkelige idræt m.v.

Regeringens kulturpolitik vil gennem de regionale kulturforsøg afprøve mulighederne for yderligere decentralisering af ansvar og beslutningskompetence til de lokale myndigheder.

Regeringens kulturpolitik hviler på principperne om kunstnerisk kvalitet og armslængde i forhold til de konkrete beslutninger om støtte til skabende og udøvende kunst. Her er det Kulturministeriets selvstændige og helt uafhængige råd, nævn, fonde og udvalg, der sikrer den kunstneriske kvalitet og ytringsfrihed.

Kulturby 96 falder helt i tråd med regeringens generelle kulturpolitiske målsætninger og principper. Der har været bred tilslutning i Folketinget til forberedelserne og rammerne for Kulturby 96, siden den daværende regering i 1989 fik København udnævnt til europæisk kulturby 1996. Hovedformålet med kulturbyåret har været at styrke Københavns, altså landets hovedstads, og hovedstadsområdets position både nationalt og internationalt samt at sætte kulturen højere på samfundets dagsorden.

Allerede med udnævnelsen af København som kulturby blev kulturen en katalysator for udviklingen af hovedstadsområdet. Med Plan 2000 traf Folketinget i slutningen af 1980'erne beslutninger om den kulturelle infrastruktur. Det drejer sig bl.a. om ombygning og udvidelse af Statens Museum for Kunst, ombygning af Det Kongelige Bibliotek, det nye filmhus og ikke mindst det nye kunstneriske uddannelsescenter på Holmen.

Folketinget og de regionale myndigheder i hovedstadsområdet traf i fællesskab beslutning om en ekstraordinær økonomisk satsning på kulturelle aktiviteter i forbindelse med kulturbyåret. Kulturbyens budget blev oprindeligt fastsat til 750 mio. kr. fordelt mellem 250 mio. kr. fra henholdsvis staten, amter og kommuner og private sponsorer og fonde. I dag nærmer budgettet sig ifølge Kulturbysekretariatet 1,1 mia. kr. Årsagen til forøgelsen er primært, at man i dette tal har medregnet projekternes egenfinansiering, herunder privat sponsering samt billetindtægter. Økonomisk set er der såle-

des tale om den største kulturelle satsning nogen sinde i Danmark.

Kulturbyåret har været kendetegnet ved et vidtfavnende program og ved et enestående bredt samarbejde mellem hovedstadsområdets amter og kommuner. Det er lykkedes at få næsten alle hovedstadens kommuner og amtskommuner til at samarbejde om projektet. Ud over en markant kulturel mobilisering markeres hovedstadsområdet hermed som en region af international interesse.

Kulturministeriets engagement i kulturbyårets aktiviteter har især udmøntet sig i økonomisk støtte til de statslige kulturinstitutioner og til Kulturbyfonden. Kulturministeriet bevilgede i december 1993 100 mio. kr. til Kulturbyfondens frie disposition, herunder til Kulturbysekretariatets drift, markedsføring m.v., idet det blev forudsat, at 20 pct. af beløbet skulle anvendes til internationale formål og andre 20 pct. til at udstrække kulturbytanken til hele landet.

I mange regioner, f.eks. Storstrøms Amt, på Langeland og i de fire købstæder i Vejle Amt i samarbejde med amtet er der således gennemført kulturbyarrangementer, der spænder fra udstillinger over permanente kunstinstitutioner til teater, musik og brede folkelige arrangementer.

Andre 100 mio. kr. har ministeriet selv administreret. Pengene er fortrinsvis givet til de statslige kulturinstitutioners kulturbyprojekter. Som eksempel kan nævnes Nationalmuseets, Moesgaards og Davids samlings store fælles udstillingsprojekt om islam, Det Kongelige Biblioteks, Rigsarkivets og Tøjhusmuseets udstillinger »Porten til Europa«, udstillinger på Statens Museum for Kunst af Christen Købkes kunstværker og af Erik Mortensens modeller i sammenhæng med museets kunstværker, Det Kongelige Teaters balletfestivaler og »Elverhøj« i Ulvedalene m.v.

Der er således etableret tværgående samarbejdsprojekter og former, som ikke ville være gennemført i dette omfang uden Kulturby 96 som anledning og som inspiration.

Kulturministeriet har også støttet enkelte formål uden for de statslige kulturinstitutioners regi, herunder sammen med Undervisningsministeriet og Forskningsministeriet projektet Third Culture Copenhagen, som var et møde mellem kunst og videnskab, der fandt sted på Holmen. Projektet blev udført af den til lejligheden stiftede erhvervsdrivende fond, Mindship Fonden.

Mindship Fonden gik som bekendt konkurs den 12. november 1996. Kurator i boet har tidligere oplyst, at Mindship stort set har gennemført de arrangementer, som Kulturministeriet har ydet tilskud til. For at sikre den bedst mulige dokumentation herfor har Kulturministeriet imidlertid anmeldt et tilbagebetalingskrav i boet. Sagen er nu under behandling i skifteretten; af hensyn til rettens behandling finder jeg det ikke rigtigt at uddybe den lige nu. En generel vurdering af kulturbyen på nuværende tidspunkt er, at der med 676 forskellige arrangementer, mange af uprøvede entreprenører – og det var ideen med det hele – og et samlet kulturbybudget på over 1 mia. kr. ikke har været mange problemsager.

Af det foreløbige regnskab for Kulturbyfonden, hvor skønnet for slutforløbet er det regnskab, som Kulturbyfonden er ansvarlige for, kan man se, at det endelige regnskab formodentlig vil balancere. I regnestykket er der dog en lille usikkerhedsmargin, der relaterer sig til realiseringen af fondens aktiver. Et endeligt regnskab vil først kunne foreligge i sommeren 1997, altså om en 3-4 måneder.

Kulturbyåret er ved at blive evalueret. Foreløbige undersøgelser og vurderinger viser, at kulturbyen har været en stor succes. I løbet af kulturbyåret er det lykkedes at styrke hovedstadsområdet position ganske betragteligt. Ud over de statslige byggerier har kulturbyen været løftestang for nybyggerier, renoveringer og genskabelser i hovedstadsområdet, f.eks. Øksnehallen, Kunstforeningen Københavns Bymuseum, Kaskaderne ved Frederiksborg Slot m.v., ligesom Københavns torve og pladser er blevet renoveret. Ikke kun kunsten, arkitekturen og æstetikken har fået et løft.

Også i forhold til turisterhvervet og andre erhverv er der opnået klare gevinster som følge af kulturbyåret. I 1996 var der en stigning i hotelovernatninger på ca. 14 pct., hvilket er mere end en fordobling af de foregående års stigning. For cirka en tredjedel af turisterne var kulturbyåret en medvirkende årsag til, at de tog til København.

Også antallet af internationale konferencer i hovedstadsområdet steg markant i kulturbyåret. En stor del af stigningen kan tilskrives, at kulturbyåret gjorde København mere interessant som internationalt mødested. Kulturbyåret har også forbedret hovedstadsområdets internationale image. Den udenlandske presse dækkede kulturbyåret meget intenst. Over 3.000 artikler

og 1.500 tv-indslag om Kulturby 96 er registreret i op mod 50 forskellige lande. Omtalen har været positiv og har fokuseret på kulturbyprogrammets enkelte arrangementer og inddragelsen af brede befolkningsgrupper i planlægning og gennemførelse af årets aktiviteter.

Med 676 gennemførte kulturbyprojekter lykkedes det at synliggøre og sætte kulturen på dagsordenen på samfundsdebatten i en hidtil uset grad.

Successen fremgår også af, at tre fjerdedele i hovedstadsområdet mener, at kulturbyprogrammet rummede mange gode kulturtilbud. At 85 pct. af den voksne befolkning i hovedstadsområdet var til mindst én kulturel aktivitet i 1996 bekræfter, at den kulturelle aktivitet var stigende i løbet af kulturbyåret.

På baggrund af den foreløbige evaluering af kulturbyåret og de økonomiske beregninger er regeringen af den opfattelse, at kulturbyåret har været særdeles vellykket og givet København, hovedstadsområdet og dansk kulturliv et enestående løft. Nu bliver det afgørende i de kommende års kulturpolitik at fastholde et højt aktivitetsniveau og også fastholde interessen for kulturen såvel i hovedstadsområdet som i resten af landet. Kulturbyåret virkede som et pejlemærke for megen kulturel stræben og aktivitet, også i årene forud for 1996.

Kulturbyåret kan og skal ikke gentages, men det skal følges op med en vifte af nye aktiviteter i de kommende år. Vi skal finde nye, men ikke mindre interessante fyrtårne at pejle efter for kulturlivet i fremtiden.

Forhandling

Ole Donner (DF):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til kulturministeren for redegørelsen om kulturen og dens fremtid. Jeg har forståelse for, at en nyudnævnt kulturminister efter så kort tid i ministerstolen har svært ved at komme rundt om alle hjørnerne, men jeg synes, at ministeren kom med nogle gode oplysninger, som vi meget spændt vil følge i Dansk Folkeparti for at se, hvordan fremtiden vil gå.

Ministeren var jo inde på Kulturby 96, som jeg også havde bedt om. Jeg håber, at ministeren vil give Folketingets Kulturudvalg en redegørelse, så snart det endelige resultat foreligger.

Ministeren nævnte, at det endelige regnskab vil blive på omkring 1,1 mia. kr., og det ser ud

til, at regnestykket vil balancere. Det tror jeg også på, for om ikke andet vil det balancere med en residual, der hedder tilskud fra staten, så det går i nul til sidst.

Men uanset hvad er det jo ligesom at stå med en billet til et tog, der er kørt, og derfor må vi have opgørelsen og se, hvad det endelige resultat bliver.

Jeg sagde under begrundelsen for forespørgslen, at jeg havde noteret mig med tilfredshed, at den nye kulturminister tilsyneladende ikke har samme hastværk som den tidligere kulturminister. Jeg håber, det medfører, at vi ikke får så mange hovsa-løsninger, som vi havde i den forhenværende kulturminister fru Jytte Hildens tid, som f.eks. et forslag om, at kokke skulle på finansloven. Det brugte vi megen tid på, mange debatter, mange spørgsmål, mange tv-udsendelser, inden det lykkedes for den danske befolkning at overbevise kulturministeren om det rigtige i at droppe det skøre forslag.

Men den tidligere kulturminister har i den seneste periode haft en lang række fejltagelser. Jeg tænker f.eks. på laserlysskulpturen på Vestkysten. Hvad den gav af debat i det danske samfund, var ikke småting, og på den måde, som den blev afviklet, netop som en eklatant fiasko, er jeg helt sikker på, at det bliver aldrig mere gentaget.

I Dansk Folkeparti ser vi frem til at se, hvordan den forhenværende kulturminister fru Jytte Hilden vil stemme, når et forslag om eventuel afskaffelse af filmcensuren kommer til afstemning her i Folketingssalen. Det var et af de forslag, hvor vi støttede den daværende kulturministeren varmt i, at man skulle forsøge at afskaffe filmcensuren, men få dage efter at den nye minister var kommet til, blev dette forslag bombet ned. Derfor vil vi med stor interesse se på knapperne, den dag vi skal stemme her i Folketingssalen.

Jeg synes også, at den tidligere ministers tackling af udbygningen af Det Kongelige Teater har været under al kritik. Jeg tænker på de mange millioner kroner, der er blevet brugt for at forklare folk, hvordan det dér fugleskræmsel ville se ud, og hvor man så endelig går hen og laver det i størrelsen 1:1, hvor man nemt kunne have gennemført det på et moderne edb-anlæg – som man jo så også gjorde som en del af det – med manipulation af foto. Og så ender det såmænd nok efter vores mening med, når alle de her genvordigheder er overstået og vi har brugt alle de mange millioner kroner, at så bliver det ikke til noget.

Jeg håber, at den nye kulturminister vil hjælpe bestyrelsen for Det Kongelige Teater til at drive Det Kongelige Teater på en mere forretningsmæssig måde, mere effektivt, så man spiller hele året rundt. Det kan ikke være rigtigt, når direktøren for teatret siger: Vi har brug for at holde lukket i otte uger, fordi vores personale har krav på ferie. Jamen det turde ikke være ukendt, at sådan er det over hele Danmark. Men med det store og omfattende personale, der er ansat på Det Kongelige Teater, burde der være rig mulighed for at opsætte nogle forestillinger, hvor en del af personalet optrådte, mens de andre holdt ferie, og omvendt.

Derfor håber jeg, at ministeren vil gå ind og rådgive bestyrelsen.

Sidste år var Dansk Folkeparti med i det brede medieforlig, og vi var glade for, at stort set alle Folketingets partier var med i den aftale. Vi fik en aftale igennem om, hvordan man skal styre Danmarks Radio, TV 2, lokalradiostationer og -tv-stationer, og også en aftale om licensen.

Vi er overbevist om, at der også i de kommende år vil opstå problemer inden for denne sektor, og vi håber, at vi sammen med den nye kulturminister kan samarbejde om disse punkter og måske endda få noget igennem.

Det er givet, at en ting som pay per view er noget, som vil blive drøftet meget fremover, og det er Dansk Folkepartis mening, at det er en god idé, men det er selvfølgelig ikke en god idé, hvis man samtidig betaler en kæmpe tvangsendret licens. Det er kun en god idé, hvis man betaler for de ting, man vil se, og vi tror på, at med den nye teknik inden for IT bliver det sådan, at når folk kommer hjem fra arbejde, kan de – i stedet for som de gør i dag: sætter sig i sofaen, fordi der kommer en god udsendelse om halvanden time, falder i søvn og vågner, når fjernsynet hyler, og det var så den aften – gå ind og sætte sig i sofaen og med det samme se TV-Avisen eller den film, som de nu ønsker at se, fordi der er det hele indspillet digitalt, og man kan bare gå hen og vælge. Og så er det også rimeligt, at man kommer til at betale for det, man ser, og dermed ikke er tvangsendlagt, var jeg lige ved at sige, til at skulle se alt det skidt, som man ikke gider se.

Så kommer der normalt indvendingen med, at Danmarks Radio jo har forpligtelse til public service, og der er en hel masse ting, som skal fremstilles, og som skal vises. Ja, hvis der er det, så må de, der vil have det fremstillet, og de, der vil vise det, betale for, at man får det sendt ud.

Hvis staten har information, de skal have ud, er der ingen problemer i det. Så betaler staten bare for produktionen af udsendelsen, og så kan folk se den, hvis de har lyst. Det skal ikke være sådan, at de skal være tvunget til at sidde og vente på, at den bliver færdig, men de kan trykke på en knap fuldstændig på samme måde, som hvis de skal se Brian Nielsen i fjernsynet.

I går kunne man på Ritzaus Bureau læse, at der fortsat er 25 mennesker ansat i Kulturbymuseet's sekretariat, hvor størstedelen af medarbejderne er beskæftiget i økonomiafdelingen med at gøre det store regnskab op efter årets kulturelle fest. Som jeg sagde ved indledningen til debatten, håber jeg, at vi får den redegørelse fra ministeren senere på året, eventuelt til drøftelse her i Folketinget.

Det bliver spændende at se, hvor mange penge de forskellige arrangementer kommer til at koste. Vi er f.eks. spændt på at se, hvad det kommer til at koste med kulturbymuseet's Kronborg, som nu har forladt sin plads ved Amaliegade og er sendt til Naxskov Skibsværft, uden at der er nogen købere til den. Derfor bliver det spændende at se, hvor meget det kommer til at koste; men i det hele taget håber vi ikke, at der bliver kulturbymuseet i København de næste 100 år.

Der var mange aktiviteter i byen i 1996, som ministeren også sagde – 676 – men der var også mange fiaskoer; ministeren nævnte et par stykker. Men der var allerede ved etableringen af sekretariatet megen stor skepsis om Kulturbymuseet's sekretariat, og fra flere sider blev der advaret imod opbygningen af dette sekretariat, og det blev sagt, at det næsten var en konstruktion, som man kunne sammenligne med det tidligere Østeuropa, hvor det var sådan, at generalsekretæren stod i spidsen som eneheriker i et stort sammensurium af bureaukrati og uduelighed, og kritikerne fik efter Dansk Folkepartis mening delvis ret.

Jeg vil også godt gøre opmærksom på, at den forhenværende kulturminister mente, at man skulle gribe kulturbymuseet på en anden måde, end man har gjort i Antwerpen, hvor man havde valgt at satse på færre meget professionelle begivenheder og kunstværker. Ministeren mente, at man i København skulle satse på det, hun kaldte den danske mentalitet, nemlig vælge at satse på højden og bredden på én gang, og som kulturministeren udtalte: Vi har nogle, som synger som engle, og andre, der laver fingermaling, og det synes jeg er helt fint.

I Dansk Folkeparti mener vi nok, man kunne finde noget bedre at bruge skatteydernes kroner til end at lave fingermaling.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Der var flere ting i hr. Ole Donners tale, som overraskede mig, men der er en enkelt ting, jeg godt vil spørge om. Det lykkedes jo i den borgerlige regerings tid under den daværende kulturminister fru Grethe Rostbøll at få omdannet styrelsen af Det Kongelige Teater, og Det Kongelige Teater fik en selvstændig bestyrelse, en selvstændig ledelse.

Nu opfordrede hr. Ole Donner så til, at den nuværende kulturminister skulle forklare Det Kongelige Teaters bestyrelse, hvordan Det Kongelige Teaters bestyrelse skulle gribe sin ledelse af teatret an. Det overraskede mig lidt, og jeg synes, det er vigtigt på et tidligt tidspunkt lige at få slået fast: Er det nu hr. Ole Donners ønske, at den gamle struktur kommer tilbage, og at staten repræsenteret ved den til enhver tid værende kulturminister sådan tager sig af teatrets løbende sager?

Jeg skal til hr. Ole Donners orientering sige, det lyder ikke godt i mine ører.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (DF):

Hr. Rechendorff kan tage det helt roligt. Det lyder heller ikke godt i mine ører, men når jeg sådan stilfærdigt siger, at jeg håber, at den nye minister vil vejlede, rådgive – eller kald det, hvad man vil – ledelsen af Det Kongelige Teater om at styre det bedre, så er der jo mange måder at gøre det på. Han kunne jo f.eks. tilbyde bestyrelsen noget konsulentbistand. Han kunne også hviske dem i øret, at hvis det ikke kom til at køre ordentligt, ville man skrue lidt ned for tilskuddet.

Søren Hansen (S):

Den kunstneriske frihed er grundlaget for og bør være grundlaget for den danske kultur og kunstpolitik. Det er udtrykt på lidt forskellig led. Bomholt gjorde det udmærket ved at sige: Nok støtte, ikke styre.

Hvis vi fraviger dette princip så meget som med en millimeter, er vi ude i en eller anden variant af de systemer, som vi finder hos de totalitære stater, hvad enten de nu er røde eller sorte. Der har allerede i denne debat også ved forskellige lejligheder gennem det sidste års tid

været tendens til fra visse sider her i salen at gøre forsøg på at tvinge Folketinget ind i en diskussion om, hvorvidt en laserlysstråle skal være den ene slags eller den anden slags, om den skal gå lige eller skævt, om den skal være lyserød eller lyseblå, og om man må udstille hundehvalpe, grisekroppe osv.

Princippet om den kunstneriske frihed er ikke til diskussion. Den dag, det kommer til diskussion, er vi inde i en variant af det, som praktiseres i totalitære systemer, så det skal vi for enhver pris undgå.

Danmark er skævt på mange leder. Det er det også kulturelt. Derfor er det vigtigt, at adgangen til kunsten, til kulturen bliver gjort så bred som overhovedet muligt, sådan at andre end de, der på forhånd har mulighederne, økonomien, uddannelsen og traditionen, også får chancen. I denne sammenhæng er det også vigtigt at sikre en ordentlig balance mellem det, der foregår i hovedstaden, og det, der foregår derude i landet, hvor masser af mennesker bor og har deres liv.

Det er dumt at kaste foragt på kulturformidlingsprocessen. En del kunstnere gør det også. De forestiller sig, at ved at skære ned på kunstformidlingen kunne man få mere til kunstproduktionen, men problemstillingen er ikke så enkel. Vi skal huske, at masser af kulturformidling er støtte til kunstproduktionen. Der bliver ikke så lidt større muligheder for landets forfattere ved, at vi har biblioteker, Litteraturrådet osv.

Det tredje område, som jeg synes er vigtigt at hæfte sig ved her i starten, er den aktive deltagelse, foreningslivet, idrætten, dér, hvor amatører kan udfolde sig osv. I et samfund, som bliver stadig mere stillesiddende, og hvor stadig mere foregår foran skærmen, er det vigtigt, at der er oaser og gerne så mange, så grønne og så store som muligt, så envejskommunikationen kan blive afløst af steder, hvor vi kan fungere aktivt.

Vi udsættes ligesom alle andre mindre nationer for et gevaldigt pres udefra. Store multinationale giganter på tv-området og på alle de øvrige områder presser alt det, de kan, med det ene formål at tjene så mange penge, det nu er muligt. Presset øges.

Vi er her i landet kun 5 mio. mennesker til at passe på vores kunst, vores kultur og vores lille sprog. Det skal vi sørge for at gøre bl.a. ved at sikre, at børnene holdes til ilden så tidligt som muligt.

Til den kunstneriske frihed, som jeg startede med at sige lidt om, hører også en økonomisk sikring, så langt det nu er muligt, af kunstnerne. Hvis ikke den sikkerhed findes, er den kunstneriske frihed ikke total, men kun et illusionsnummer. Derfor hører den også til, og jeg håber, at vi meget snart kan komme videre med den del af opgaven.

En ordentlig bevillingspraksis, som jo er en del af det, der spørges til her i forespørgslen, er vigtig. Det vil være tosset at tage sig af alle de andre problemer, der er med kunsten og kulturen, hvis man også skulle have problemer med at få talt kolonnerne ordentligt sammen og sørge for, at bevillingspraksis er, som den skal være, kontrollen er i orden osv. Vi skal sørge for, at det fungerer, som det skal, og vi må håbe, at der er tilstrækkelig mange pernittengryede bogholdertyper, som kan sørge for den del af opgaven.

Men vi skal huske, at der ikke, sådan som det også er fremgået af den indledende del af debatten, er nogen som helst garanti for, at den måde, vi støtter kunsten på, kan række ind i fremtiden eller ind i evigheden. Hvis der bare i ny og næ er nogle af dem og noget af det, der støttes, der rækker ud over vores egen tid, skal vi være glade. Havde mon fyrst Brandenburg tænkt på, da han for flere hundrede år siden støttede Bach og lod ham skrive Brandenburgkoncerten, at mennesker her ved årtusindskiftet mange hundrede år senere ville være så vidunderligt lykkelige over den kunststøtte, den kulturstøtte, han i sin tid ydede? Der er ikke mange af slagsen. Mellemledet er vigtigt for at sikre spydspidserne. Vi kan altså ikke stille det krav, at der skal være gevinst på hele rækken, og det gælder, hvad enten vi støtter billedkunsten, musikken, teatret, litteraturen eller filmen. Indimellem kan vi være heldige, men langt fra altid. Sådan er det.

Kulturbyåret var – som ministeren nævnedes her – en kulturel kraftanstrengelse, som der er grund til at glæde sig over, og jeg synes, det var fint, at mange ministerier, styrelser, fonde og private kunne gå ind i en symbiose og få det store og flotte resultat ud af det.

Der er mange, der har kvitteret, og jeg vil gerne kvittere for to oplevelser fra det år. Da lille Tåstrup Teater ude på Hedeland fik Zubin Mehta til at opføre Verdis »Requiem«, blev der altså højere til himmelen i Danmark, end der havde været før. Og da Grønnegårds Teatret herovre på Ridebanen opførte Lulu, viste det sig altså også, at der i Danmark kan præsteres verdenskunst. Det var dejligt!

I slipstrømmen fra kulturbyåret har vi så fået de ganske markante anlægsinvesteringer på kulturområdet. Vi har fået udbygningen af Statens Museum for Kunst. Vi diskuterer den arkitektoniske løsning for Det Kongelige Teater, Holmen, Det Kongelige Bibliotek osv. Lad mig bruge lejligheden her til at sende et så tydeligt og så enkelt et signal til Københavns Borgerrepræsentation, som det nu er muligt: Min vurdering er, at hvis ikke vi får den løsning, der er lagt op til her, kommer der ingen løsning.

Jeg tror ikke på, at der er antydning af en chance for at få de partier, som i øjeblikket står bag det nuværende projekt, til at finde en fælles løsning om et andet projekt et andet sted i en ny arkitektonisk udformning. Jeg tror ikke et øjeblik på det, og jeg har også et bestemt parti under mistanke for at være det parti, der først af alle vil løbe fra, hvad det ellers giver af meldinger på dette område. Hvis københavnere og Københavns Kommune derfor vil have en løsning, er det dette forslag, ellers har vi 20-30 nye år foran os uden en løsning.

Et aktuelt spørgsmål i kulturdebatten og mediedebatten er pay per view. Vi skal huske, at der til idrætten går ca. 3 mia. af samfundets kroner. Samfundet skal efter min mening stille krav, og vi vil have den modydelse, at vi skal kunne opleve, hvad det er, der præsteres. Jeg håber, at det kan lykkes med frivillige ordninger, hvor idrætten på den ene side og samfundet – kommuner, amter, Kulturministerium – på den anden finder en fornuftig løsning her.

Lykkeligvis er der her i Folketinget en relativt høj grad af enighed om kunsten og kulturpolitikken. Det er der grund til at være tilfreds med, selv om man altså indimellem oplever det synspunkt, at den kunst, der ikke kan klare sig selv, bare må lukke og slukke. Jeg erkender, at man skal relativt langt ud på højrefløjnen for at finde dette synspunkt, men det høres i debatten, og derfor er der grund til at advare imod det.

Men den nye banebrydende kunst har aldrig, aldrig nogen sinde kunnet klare sig selv. Engang for længe siden var det kongerne, kejserne, fyrsterne, kirken, der skulle holde livet oppe for kunstnerne. De er ikke helt så mange og ikke helt så stærke længere, og derfor er det nu demokratiet. Derfor er det os, der har overtaget forpligtelsen til at sikre også den nye og banebrydende kunst.

Det kan være besværligt. Det var nemmere for enevoldskongen at kaste penge efter den uforståelige kunst, det er vanskeligere for os,

der skal på valg i ny og næ. Vi må vise, at vi har ryggrad og rankhed nok til at kunne klare også den del af opgaven. Vi skal vise, at vi er mindst lige så gode som de gamle kunstmæcener til at løse den opgave.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg lyttede med interesse til hr. Søren Hansens forklaring af Socialdemokratiets forståelse af kultur. Nu har jeg fattet det: Kultur er noget, der betyder tilskud og bevillinger til hovedstaden, og ude på landet sådan i resten af Danmark er det noget med foreninger og idrætsliv. Det var rent faktisk det, hr. Søren Hansen sagde.

Nu er jeg i den meget heldige situation, at jeg kommer fra samme kommune som vores nuværende kulturminister, og jeg ved, hvad der kan gøres i en lille kommune som Jelling, hvor vi kommer fra.

Jeg ved, hvor lidt det reelt behøver at koste, hvis man forstår at aktivere. Det behøver ikke at betyde at give kroner ud. Det behøver ikke at være ligesom den store kunstmæcen, der pludselig viser, hvordan det hele skal gøres. Hvis man viser vejen og mulighederne, er det det private initiativ, nemlig udviklingen i samfundet, der får den rigtige kultur til at blomstre op.

Og det får man ikke ved bare at smide penge ud.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (DF):

Jeg har en enkelt bemærkning og et enkelt spørgsmål til hr. Søren Hansen.

Hr. Søren Hansen fortalte malende om laser-skulpturen og om, at man kunne diskutere farver, figurer og facon.

Nu var det jo sådan, at halvdelen kunne man slet ikke se, men man har så den fornøjelse, at man hver gang kan fortsætte diskussionen om, hvordan den mon ville have set ud, hvis den var kommet frem.

Hr. Søren Hansen siger, at den kunstneriske frihed ikke er til diskussion. Der vil jeg gerne spørge hr. Søren Hansen: Kan det ikke blive så slemt, at man burde diskutere det?

Jeg har ikke noget imod, at folk udstiller rådne grise eller udstoppede hundehvalpe, hvis de kan leve af det, eller hvis de kan få folk til at betale for at komme ind og se det. Det synes jeg er helt fint. Jeg har heller ikke noget imod, at folk putter deres afføring i syltetøjsglas og udstiller det. Men jeg har noget imod, at kultur-

ministeren bevilger 50.000 kr., for at det kan blive sendt til USA og også blive udstillet dér.

Jeg vil gerne spørge hr. Søren Hansen direkte: Kan det ikke blive så slemt, at man i hvert fald kunne overveje at stoppe et tilskud?

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det var lige hr. Søren Hansens trusler mod det demokrati, som jeg selv er en del af.

Jeg ved ikke, om han kan huske, da jeg havde et forslag om, at vi skulle have en lovgivning, ligesom vi havde med den tidligere udbygning af Det Kongelige Teater. Dengang fik jeg at vide, at jeg ville sætte mig på det lokale demokrati. Det skulle helt overlades til de lokales beslutninger.

Nu, hvor de så ikke helt følger sig efter en lille gruppe – det er i virkeligheden en meget lille gruppe, der har siddet på det her med Det Kongelige Teater, skal de nærmest have det presset ned i halsen. Jeg mener ikke, at det er særlig fair over for det lokale demokrati. Jeg håber ikke, det er Socialdemokratiets holdning, at man skal sige til Københavns Borgerrepræsentation, at den bare skal blæse højt og flot på, hvad der har været af indvendinger og på hele proceduren her.

De skal tage vores, og hvis de ikke tager det, får de ingenting. Jeg tror, jeg måske bedre end hr. Søren Hansen kan høre i øresneglen, at der er stor vilje, også i Folketinget, til at give Det Kongelige Teater en løsning, men det skal være den rigtige og ikke en, som er så forkert, at vi er så mange, der er kedede af den, fordi den ikke løser Det Kongelige Teaters problemer.

Nu kan hr. Søren Hansen spørge, hvor jeg ved det fra. Det ved jeg heller ikke, for der er ingen planlægning derinde, hvilket det sidste svar jo har vist. Det er en anden side af sagen, som jeg tror vi skal drøfte ved en anden lejlighed.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er hr. Søren Hansens bemærkning om Det Kongelige Teater, der får mig til at komme med et spørgsmål til hr. Søren Hansen.

Er det ikke rimeligt, at det, vi beslutter her i Folketinget, er, at vi vil gerne have et skuespilhus, og at vi også gerne vil bevilge pengene til det? Og så har man jo foreslået, at det skulle ligge dér, hvor det nu er planlagt.

Hvis Københavns Borgerrepræsentation så siger, at den synes, det er en dårlig idé, at det skal ligge dér og se sådan ud og bl.a. pakke en fredet bygning ind, vil jeg gerne spørge hr. Søren Hansen, om det ikke ville være meget rimeligere et signal at sende herfra i dag til Københavns Borgerrepræsentation, at Folketinget står fast på, at vi gerne vil have et skuespilhus, men vi vil ikke øve den pression at sige, at det skal ligge nøjagtig dér og se sådan ud, og at det vil vi også bestemme ved en central beslutning i Kulturministeriet.

Såfremt Borgerrepræsentationen ikke ønsker af planlægningsmæssige eller af andre grunde, at der bliver placeret en udbygning af Det Kongelige Teater i Hirschsprungkarreen, kan man så regne med, at Socialdemokratiet stadig væk vil stå fast på at ville have et skuespilhus i København i den størrelsesorden?

Kan man regne med, at Socialdemokratiet vil komme med en klar melding om, at man stadig vil have et skuespilhus, også selv om københavnere gerne vil have det liggende et andet sted?

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Så sent som i lørdags lavede jeg en stor brøler ifølge det, hr. Donner sagde.

Jeg brugte faktisk mine sidste sparepenge på at købe et billede af Elle Mie Ejdrup med udgangspunkt i laserstrålen, fordi jeg syntes, det var utrolig smukt. Det vil hr. Donner jo så sige er fuldstændig ukulturelt og alt muligt andet, men jeg synes nu altså, at det var smukt, så nu kommer det til at hænge i Sindal.

Men jeg vil gerne, for at det ikke skal blive en forkvaklet diskussion, bede hr. Søren Hansen om at bekræfte – det er jo måden, man må gøre det på nu om dage med denne her forretningsorden – at når f.eks. hr. Donner fremstiller det, som om laserstrålen var en fiasko, så glemmer man vel i den diskussion, at det fredsprojekt var 100 andre ting. Det var kunstudstillinger og mange, mange, mange ting, som skulle ses i sammenhæng, hvor laserstrålen blev en lille del, som nogen hidsede sig voldsomt op over, og som jeg altså synes var smukt. Jeg vil altså spørge, om dette ikke er et godt eksempel på, at hr. Donner hiver én enkelt lille detalje ud og sviner den til og kalder det en fiasko, mens kendsgerningen er, at det faktisk var en succes. Sådan forholder det sig nok også med kulturåret.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Jeg ved såmænd ikke, om den dér laserstråle var en succes, men jeg ved, at hvis det skulle være et flertal her i huset, som skulle afgøre, hvilken farve, form, hastighed, styrke og kraft den laserstråle eller det billede, som lige er blevet indkøbt – og som jeg forstår er lavet af den samme dame – eller de ting, der skal opføres på Det Kongelige Teater, skal have, så går den ikke.

Og derfor vil jeg sige til fru Annette Just, at det jo er meget godt, at man påstår, at man nu har begrebet noget af kulturpolitikken, men – undskyld jeg siger det – det er altså ikke nok.

Til hr. Ole Donner vil jeg sige, at netop på grund af Ole Donners synspunkter og ønske om at efterligne totalitære staters magtbrynde over for mennesker, der tænker anderledes, er det vigtigt, at princippet om den kunstneriske frihed er slået fast. Og når jeg kunne sige, at vi gudskelov kan konstatere, at det ikke er til debat, skyldes det, at et meget stort flertal her i Folketinget har fastsat det som et grundlæggende princip i vores kunst- og kulturpolitik. Og det er jeg som sagt meget, meget godt tilfreds med.

Til sidst til hr. Bent Hindrup Andersen og til fru Margrete Auken vedrørende Det Kongelige Teater: Det her er ikke et spørgsmål om at tryne nogen ej heller et forsøg på det. Det er heller ikke et spørgsmål om, at jeg for mit vedkommende synes, at det er den bedste løsningovre på Kongens Nytorv. Det mener jeg absolut ikke det er, og jeg har gjort, hvad jeg kunne for at finde den anden løsning.

Men ikke desto mindre blev det altså denne løsning, som et flertal for første gang i mange, mange år kunne samles om, når det drejer sig om at løse de afgørende problemer ved Det Kgl. Teater. Og det er vi altså nødsaget til at stå vagt om, hvis vi ikke skal risikere at vente endnu 15, 20 eller 30 år. Det var alene den melding, jeg gav, og den giver jeg på baggrund af det, jeg har kunnet lytte mig til her i huset, og jeg tror, jeg har ret i min vurdering.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Det er hr. Søren Hansens signalsending til Københavns Rådhus, der optager mig en smule.

Da der for en 3-4 ugers tid siden blev debat om, hvorvidt det nu var Københavns Borgerrepræsentation eller kulturministeren og den forligskreds, der står bag kulturministeren, der

først skulle behandle Det Kongelige Teaters udbygning, kontaktede kulturministeren forligskredsen, og på baggrund af denne kontakt gav han Københavns Kommune et bestemt signal.

Jeg vil bare sige til hr. Søren Hansen, at dette ene bestemte signal står Det Konservative Folkeparti fuldstændig bag, og det gik ud på, at nu må Københavns Borgerrepræsentation gøre sagen færdig. Og når sagen er færdig, så ser vi atter på den i forligskredsen, hvis der er baggrund for det. Og jeg synes i og for sig ikke, at der er behov for at sende et andet signal lige i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (DF):

Jeg vil godt sige til hr. Søren Hansen, som ligesom gav udtryk for, at jeg havde sympati for totalitære stater, magtbrynde osv.: Det har jeg absolut ikke. Det, jeg sagde i min indledning, var, at Trevor Davies og hele den opbygning, som de havde lavet inde i sekretariatet for Kulturbestyrelsen, mindede lidt om det. Så det havde slet ikke noget med det andet at gøre.

Så vil jeg godt sige, at skal der sendes en hel masse signaler over til Københavns Rådhus, så skal vi fra Dansk Folkeparti da gerne sende det signal, at de endelig ikke skal gennemføre det dér. Lad det bare ligge!

Og så til hr. Søren Hansen: Jeg siger tak, fordi hr. Søren Hansen ikke udbredte sig om, at det var en kæmpe succes med den laserstråle, selv om det var godt forsøgt af hr. Peter Duetoft at omgå forretningsordenen ved at kommentere alt det, jeg havde sagt, og så ligesom spørge hr. Søren Hansen, om han ikke var enig i det. Jeg er meget glad for, at hr. Søren Hansen i hvert fald ikke sagde, at det var en ubetinget succes, og at det var smukt, for så ville mit næste spørgsmål have været: Også dér, hvor det ikke blev bragt?

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne give hr. Søren Hansen lejlighed til at udbytte sit svar ved at gentage mit spørgsmål om Det Kongelige Teater: Er det sådan, at den første bemærkning, der kom fra hr. Søren Hansen, skal opfattes sådan, at såfremt det ikke bliver placeret dér og med den udformning, som udbygningen af Det Kongelige Teater har i dag, så vil Socialdemokratiet ikke være med til noget mere? Er det dét, der ligger i det? Er det ikke omvendt sådan, at så er der en ny situation? Og

da synes jeg, det var passende af hr. Søren Hansen at sige, at man godt kan regne med, at Socialdemokratiet gerne vil være med til at udbygge institutionerne i den størrelsesorden, som er tilfældet.

Og så vil jeg gerne spørge, om det ikke også er sådan, at forligspartierne vel ikke har taget stilling til, om man skal ændre hele karréstrukturen i det område ved at pakke Stærekassen ind i glas. Det er vel ikke det, der ligger i forliget, for hvis det er tilfældet, begynder man jo at gøre op med armslængdeprincippet. Det er jo et planlægningsproblem, hvor Københavns Kommune ikke vil acceptere, at man går hen og ændrer hele karréstrukturen i Hirschsprungkarréen. Og jeg vil gerne spørge hr. Søren Hansen, om det ikke er betænkeligt, at vi her fra Folketinget dikterer, at det skal være sådan, hvorefter man ikke har mulighed for at lave en ordentlig planlægning i København.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Torben Rechendorff, at ministerens melding til Københavns Kommune er fuldstændig rigtig, og den kan også fortsat samle flertal.

Men når man har fulgt debatten omkring den sag, så synes jeg ikke, man behøver at have været særlig mange år i politik for at finde ud af, hvad reaktionen vil være, hvis dette projekt lider det skibbrud, som nogle i Borgerrepræsentationen gerne ser. Det er her min vurdering, at det ikke vil være muligt at samle et flertal i mange, mange år frem i tiden. Det er den situation, københavnere efter min mening gør klogt i at notere sig.

Vi vil meget gerne have en løsning på Det Kongelige Teater – det er derfor, vi fremsætter forslaget, det er derfor, vi har forhandlet, og det er derfor, vi har indgået et forlig – men jeg tror ikke på, at det vil være politisk muligt at samle det samme flertal omkring en anden løsning, før der er gået urimelig lang tid. Det er det, man skal være opmærksom på i Københavns Borgerrepræsentation. Og dermed har jeg så også fået svaret på den første del af hr. Bent Hindrup Andersens spørgsmål.

Og til hr. Bent Hindrup Andersens spørgsmål om arkitektkonkurrencen kan jeg sige, at den absolut indgik i forliget, hvor der blev afsat det nødvendige antal millioner kroner, der skulle til for at afholde en arkitektkonkurrence, herunder nedsætte en dommerkomité, som havde den

opgave at finde ud af, hvilket af de forelagte projekter som var det bedste, og her har vi så armslængdeprincippet eller den kunstneriske frihed til at slå igen, så det indgår absolut i forliget.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Nu er det jo ikke en debat om Det Kongelige Teater, selv om jeg synes, at den kunne have været god at tage, fordi vi står med en række ting i selve arkitektkonkurrencen og i bruddene med den, og hvorfor vi pludselig står med en ny planprocedure osv.

Jeg vil bare sige dette til hr. Søren Hansen: Hvis nu Socialdemokratiet kunne love os, at de selvfølgelig ikke modsætter sig en anden løsning, hvis Københavns Borgerrepræsentation ikke vil have presset den dér ned over hovedet, så kan jeg næsten love hr. Søren Hansen, at jeg tror, at der kan blive et endnu bredere flertal. Det kan oven i købet blive gennemført på god demokratisk vis, ved at det har været i Folketinget, hvor man har snakket med hinanden og lyttet pænt til hinanden. Jeg kan høre – og det kan man, hvis man rigtig hører efter – at der er et flertal for at lave noget for Det Kongelige Teater, men det er for at lave det rigtige. Og jeg vil godt spørge: Vil Socialdemokratiet være med til det?

Formanden:

Hr. Søren Hansen for en kort bemærkning, og så tror jeg snart, vi skal videre til næste ordfører.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Altså hvis man har øvet det politiske håndværk i tilstrækkelig mange år, er man også opmærksom på eller vil meget nemt blive det – derfor vil det være klogt at være opmærksom på det – at én ting er generelle synspunkter og holdninger til, hvad vi nu skal i den ene og den anden retning. Noget andet er – hvilket jo har vist sig – at der gives masser af muligheder for, at det ene eller det andet parti kan stå af, når vi kommer ned i substansen, ned i teksten og ned i de praktiske problemer.

Min frygt er de overordnede meldinger om, at man sagtens kan finde en ny løsning, som kan samle flertal. Ja, det kan såmænd godt være, at de partier, der nu udtrykker det, mener det, men jeg kender dem også godt nok til at vide, at man ikke kan være sikker på, at det også vil holde fra begyndelsen af og frem til afslutningen.

Det er den frygt, jeg gerne har villet gøre Københavns Borgerrepræsentation opmærksom på.

Bertel Haarder (V):

Tak til kulturministeren for redegørelsen, som jo også var hans jomfrutale, og til lykke med udnævnelserne. En højskole- og idrætsmand er jo ikke det værste på den post; det tror jeg fru Grethe Rostbøll er enig med mig i.

Man kan diskutere værdien af at udnævne bestemte år og bestemte byer til at være særlig kulturelle, men når nu EU-medlemskabet gav os lejligheden, så skulle Danmark naturligvis gribe chancen og få København tegnet op på det kulturelle verdenskort. Det førte til utallige arrangementer, hvoraf kulturministeren netop har opregnet nogle af de største og bedste.

I virkeligheden fortjente København det ikke. Tænk, hvordan andre danske byer har bygget imponerende musik- og kulturhuse, mens København ventede på, at staten skulle gøre det. Kommunen fik tegnet et musikhus, men det kunne ikke være på grunden, og staten fik hverken gjort Det Kongelige Bibliotek, Statens Museum for Kunst eller Filmens Hus færdigt; der blev tegnet kolonihavehuse, men ikke nogle, man kunne bruge.

Havde København opført sig som Glasgow eller bare som Århus, så havde byen for egen regning haft et nyt opera- og musikhus klar til indvielse i kulturbyåret. Nu blev den vigtigste indsats fra byen at forhindre byggeriet på Kongens Nytorv, og så en billetterterminal på Rådhuspladsen. Man kan bruge penge til forbrug, men har aldrig råd til at investere.

Men vi folketingspolitikere må også spørge os selv, om vi var tilstrækkelig fremsynede. Tænk, om vi for 7 år siden f.eks. havde sagt, at et opera- og musikhus skulle stå klar her i kulturåret. Tænk, om vi havde fået verdens ypperste arkitekter til at give et bud på opgaven og så til gengæld havde sparet lidt på Kulturfonden og orlovsordningerne og alt det andet, der absolut skulle bruges penge til. Det kunne være blevet et stolt vartegn for dansk arkitektur, design, musik, opera og ballet. Faktisk var den borgerlige regering klar til at bevilge og bygge et skuespilhus, men kunne ikke få det igennem Folketinget.

Det er den politiske verden, der har skylden, hvis kulturåret ikke blev helt, hvad nogle havde ønsket. I Venstre vil vi ikke hakke på de mennesker, der har slidt og slæbt med de utallige

arrangementer; vi siger dem tak for, at de fik det til at klappe.

Det blev måske typisk dansk forstået på den måde, at pengene blev spredt ud over utallige arrangementer: 676 i alt med over 100.000 medvirkende til over 1 mia. kr. Det kan naturligvis ikke blive til kvalitet alt sammen. Utallige blomster blev vandet, og så blev der mindre til hver. Der skulle være noget for alle og for enhver smag, og så blev det – som med Kulturfonden – alt godt fra havet; der er jo ikke talent og kreativitet til så bred en vifte.

Og jo mere man satte sig på nicher, hvis vigtigste begrundelse er støttemuligheden, jo mindre får man den brede befolkning i tale. Vi fik billedligt talt en masse små fyrværkerier rundt omkring.

Venstre ville i overført betydning have foretrukket noget mere i retning af det store japanske fyrværkeri ved Amaliekaen, som blev den aller mest besøgte aktivitet i hele kulturbyåret.

Vi ville have foretrukket nogle færre, men større ambitioner, færre projekter i kulturens periferi, mere kunst med stort K med genlyd og deltagelse af hele befolkningen via radio/tv, gerne også i vore nabolande, men jeg tror, vi fik, hvad den daværende kulturminister Jytte Hilten havde bedt om. Derfor skal der siges tak til ledelsen, arrangørerne og de utallige kunstnere. De kan ikke gøre for, at det, der vil blive husket længst, er regeringens fumleri med Aristeionprisen til Salman Rushdie. Arken vil til evig tid stå som monument over, hvordan tingene ikke skal gribes an.

Men spørgsmålet er, om det var det rigtige, der blev bedt om. Jeg blev betænkelig ved at læse Trevor Davies' egen vurdering af indsatsen. Han sagde i Politiken den 15. december følgende:

»... det lykkedes at vise den danske model, det demokratiske, det procesorienterede, det åbne... Vi har flyttet fokus til manifestationer af et samfund i stedet for blot at vise begivenheder, der skal forbruges.«

Jamen undskyld, jeg siger det, det har jo ikke særlig meget med kultur at gøre. Det minder mere og især mig om visse misforståede bestræbelser i undervisningssektoren i 1970'erne. Nu har skolen lidt under demokratisme, procesorientering og samfundsorientering i 25 år til skade for indhold og kvalitet. Vi skal ikke underkaste kulturpolitikken den samme skæbne.

Jeg er sikker på, at Trevor Davies havde regeringspartierne velsignelse til netop den formu-

lering, men han har ikke Venstres. Her går der et vigtigt skel i såvel skole- som kulturpolitikken. Vi vil have kultur uden bihensigter, kultur, hvor indhold og kvalitet er det afgørende. Så må folk være åbne eller lukkede, demokratiske eller egocentriske, samfundsorienterede eller filosofiske, som de vil, for det er slet ikke hovedsagen. Og procesorientering vil vi nærmest advare imod belært af dårlige erfaringer fra undervisningssektoren.

Jeg ved godt, at ovennævnte citat kun vedrørte et af de ti formål, Trevor Davies nævnte, men det er jo også alt for mange formål. Så mange, at det vigtigste risikerer at fortone sig, nemlig dette at få kultur af højeste kvalitet ud til så mange som muligt, så der sker noget inde i hovedet på dem, der ser eller lytter.

Det er trist, at mange sponsorer fik dårlige erfaringer med kulturbyåret. Der bliver tilsyneladende mindre sponsorering året efter kulturbyåret end året før. Det var forhåbentlig ikke meningen. Men den tidligere kulturminister bør ikke blive overrasket, for hun kom jo selv med nogle højst ejendommelige negative udtalelser om sponsorering på det allermest uheldige tidspunkt. Venstre siger tak til de mange private sponsorer, der turde bruge en del af deres markedsføringsprojekt på kultursponsorering. At det så var halvoffentlige eller tidligere halvoffentlige foretagender som Tele Danmark, Post Danmark og SAS, der var hovedsponsorer, skal de ikke lastes for. Ca. 300 virksomheder gav i alt 118 mio. kr. Lad os få mere af den slags.

Venstre anerkender, at mange formål blev opnået, at dygtigt arbejde blev udført, men vi synes som nævnt, at det vigtigste af alle formål måske fortonede sig lidt i virvaret. Havde vi haft ansvaret, var der blevet prioriteret anderledes. Vi synes, kulturbyåret kom til at ligne Kulturfonden og den socialdemokratiske, radikale skole- og kulturpolitik lidt for meget.

Vi er sikre på, at Trevor Davies nu vil lede Kulturfonden lige så godt, som han ledede kulturbyåret, men vi ville i begge tilfælde hellere have brugt pengene på færre, men mere ambitiøse tilbud. Den bedste kunst er også den folkelige kunst, især i en tid, hvor det er så let at give alle del i den.

Til slut skal jeg meddele, at vi med opmærksomhed vil følge med i, om der har været tale om økonomiske uregelmæssigheder og budgetoverskridelser, sådan som det er nævnt i forespørgslen. Den sag er det alt for tidligt at sige noget om.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Nu forstår jeg, at hr. Bertel Haarder er imod Kulturfonden. Det blev ikke særlig konkret, hvad det præcis er, Bertel Haarder har imod Kulturfonden, og da fonden støtter et hav af forskellige aktiviteter og også meget forskellige projekter af kunstnerisk karakter, så kunne jeg godt tænke mig, om hr. Bertel Haarder havde mulighed for at nævne nogle af de projekter, som partiet Venstre og hr. Haarder selv er skeptiske over for.

Hvad er det for nogle konkrete projekter, hr. Bertel Haarder taler om, når der her fra Folketingets talerstol bliver sagt, at der ikke er kvalitet nok i de projekter, Kulturfonden støtter? Jeg vil gerne have nogle konkrete eksempler.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Det er jo meget snedigt spurgt. Jeg vil ikke kritisere konkrete projekter, men jeg står ved, at jeg synes, man skulle have færre, men større arrangementer, mere concentration omkring det, der virkelig kunne løfte og give genlyd både i den danske befolkning og ude omkring. Det synspunkt har man vel lov at have både om Kulturfonden og om kulturbyåret.

Torben Rechendorff (KF):

Når man læser begrundelsen for denne forespørgselsdebat, så får man den tanke, at Dansk Folkeparti i dag ensidigt ønsker at fokusere på det, man kalder økonomiske uregelmæssigheder og budgetoverskridelser, kort sagt at det vigtigste ved Kulturby 96 skulle være det, der gik galt.

Derfor var jeg glad for hr. Ole Donners indledningstale, som jo dementerede denne forudelse. Det er en principiel kulturdebat, Dansk Folkeparti ønsker, og den bidrager Det Konservative Folkeparti gerne til. Og vi synes også, det er fint at bruge forløbet af kulturbyåret som udgangspunkt for en sådan principiel debat, og jeg siger tak til ministeren for den besvarelse, ministeren gav af forespørgslen.

Det siger vel sig selv, at et så stort arrangement som kulturbyåret har pligt til at foretage en ordentlig og nuanceret evaluering og afgive en åben og præcis regnskabsafklæggelse, og derfor er det jo også vigtigt at understrege, at ingen af delene, hverken kulturbyårets egen evalueringsrapport eller regnskabet, er til vores disposition i dag. Debatten må altså foregå på bag-

grund af fornemmelser og foreløbige opgørelser, herunder statistiske opgørelser, som der jo var mange og positive af i ministerens besvarelse. Men jeg mener også, man kan sige det på en anden måde. Det er ikke det mest geniale tidspunkt at gennemføre denne debat på, men lad det nu være.

Var det satsningen værd? Var det milliarden værd? Var det iscenesættelsen værd? Efter Det Konservative Folkepartis opfattelse er svaret bekræftende. Vi deler et langt stykke ad vejen kulturministerens positive vurdering. Det er ikke forbigået vores opmærksomhed, at der er gennemført arrangementer, som ikke havde den bærekraft, kulturbyårets ledelse havde forudset. Der var ganske enkelt ikke luft til skriget, og mere omtanke, mere research havde været på sin plads.

Det er heller ikke forbigået vores opmærksomhed, at der er anvendt økonomiske midler, som enten kunne have været sparet eller anvendt bedre til gavn for flere. Selvfølgelig falder det mærkværdige fænomen Mindshipfonden her i øjnene. Stor reklame, stor omtale og store forventninger blev den 12. november vendt til konkurs, hvis behandling vi stadig afventer. Igen kunne lidt mere kritisk vurdering af planerne måske have forhindret dette kedelige forløb. Jeg håber, at vi til sin tid også får at vide, om der egentlig har været en koordinering af de mange forskellige offentlige tilskud.

Men med næsten 700 projekter må noget jo rent faktisk i forløbet og/eller økonomisk gå galt. Det skal ikke undskyldes, men dog tages med i den samlede vurdering. København, hovedstadsregionen, staten satsede stort. Mange stod forgæves i kø for at få deres kulturbyprojekter godkendt, og der var også en del, der undrede sig over, at netop deres plan hos det indimellem lidt bedrevidende kulturbysektariat kun mødte den kolde skulder.

Jeg er enig med ministeren i, at de investeringer i store blivende projekter, som mere eller mindre afledt af kulturbyåret nu er sat i søen, er af største vigtighed. Ministeren nævnte de fleste i sin tale.

Jeg vil gerne fremhæve de forventninger, der er knyttet til færdiggørelsen af Det Kongelige Bibliotek, af Statens Museum for Kunst, af det nye filmhus, og – her forstår jeg, man skal gå på listefødder – af den forestående udbygning af Det Kongelige Teater.

Disse og mange andre institutioner får nu helt enestående muligheder både for forskning, for

kreativitet og popularisering i dette ords allerbedste forstand. Disse muligheder er institutionerne naturligvis forpligtet til at benytte og udnytte til det yderste. Vi venter os ganske meget af det, og vi er hele landet. Det Kongelige Bibliotek er også Ribe Amts kongelige bibliotek, Statens Museum for Kunst skal også sætte sig spor i Vejen, i Svendborg og Lemvig, og Det Kongelige Teater er hele landets teater.

Måske kan man således syrligt føje til, at den såkaldte provins til gengæld om end modstræbende kommer til at acceptere, at hovedstaden ligger, hvor den ligger, og at den ikke mindst i forbindelse med Øresundsforbindelsens ibrugtagning får yderligere kulturel betydning. Men vi har altså en verden uden for hovedstadsregionen, en verden med et rigt og varieret kulturliv, som både i byerne og regionerne er af helt uvurderlig betydning for befolkningen.

Der er ikke noget andenrangs ved at være kunstmuseum i provinsen. Det tør man sige demeteres i Fåborg, i Randers, i Holstebro, i Aalborg og i Køge. Der er ikke noget andenrangs ved at være landsdelsorkester eller provinsorkester. Der tænkes kulturelt nyt i masser af lokalsamfund. Se til de stædige folk omkring de små museer, se til Den Jyske Opera, se til borgerinitiativet i Skørping, til de mange lokalradio- og tv-stationer og til det blomstrende liv i musikskolerne, og vi kan sammen fortsætte i det uendelige.

Det er en fælles forpligtelse, og det vil sige for den til enhver tid værende kulturminister og for dette Folketing, som jo i al væsentlig grad har været enige om de senere års kulturpolitik, herunder de store investeringer, at finde balancen mellem hovedstadsregionen og den såkaldte provins.

Jeg vil gerne vende mig til en enkelt passus i ministerens besvarelse, den, hvor ministeren stærkt understreger, at regeringens kulturpolitik er baseret på principperne om kunstnerisk kvalitet og armslængde i forhold til de mere konkrete beslutninger. Næsten ordret sagde ministeren, at det er selvstændige og uafhængige råd, nævn, fonde og udvalg, der sikrer den kunstneriske kvalitet og ytringsfrihed. Det lyder i vores ører aldeles fortræffeligt, og jeg tror også, at ministeren vil lægge krop bag ordene. I hvert fald vil han blive holdt fast på formuleringerne.

Vi har set tendenser i de seneste år i retning af tilsidesættelse af disse højt besungne principper. Den litteraturlov, ministerens forgænger fik

vedtaget her i Tinget i sidste samling, var et eksempel, der åbenbart er uforeneligt med den nuværende ministers synspunkt, og det glæder vi os over.

Ethvert tilløb til statsstyring af dansk kulturpolitik vil vi fortsat bekæmpe. Der findes mange og skræmmende eksempler på resultaterne af et statsstyret kulturliv, også tæt herved og også i vores tid. Der findes til gengæld ingen gode eksempler.

Gennem de senere år eller i hvert fald med stigende intensitet i de senere år er samvirket mellem private og det offentlige kommet til at spille en helt afgørende rolle i kulturlivet og i kulturformidlingen. Det glæder vi os over i Det Konservative Folkeparti. Vi glæder os især over, at de mange underlige fordomme om sponsorstøtte, fondsstøtte og lignende er ved at fortage sig. Hverken kulturbyåret eller de kulturelle aktiviteter i øvrigt kunne gennemføres uden aktiv støtte fra dansk erhvervsliv, fra private fonde og fra enkeltpersoner med dyb interesse i kulturlivet.

Det nye er ikke, at enkeltpersoner i samfundet har forståelse for betydningen af et frodigt kulturliv. Det skulle være overflødigt at fremhæve midt i en bryggertid.

Det nye er, at kulturlivets aktører er kommet sig over forskrækkelsen over de små sponsormeddelelser i udstillingskataloger og teaterprogrammer. I dag er det blevet fuldstændig naturligt. Uden denne støtte havde vi haft et fattigere kulturliv. Og vi har ikke et fattigt kulturliv, vi har et rigt kulturliv.

Vi skal i de kommende år grundigt overveje de metoder, hvor det offentlige virker som katalysator. Kulturpolitikken har måske i virkeligheden alt for længe været som et slot af legoklodser, hvor der klods for klods er blevet føjet stadig mere til efter princippet: Vi lapper lidt her og der. Det er jo altid sjovest at være den glade giver; det er nemmest blot at lappe på det bestående.

Derfor består kulturpolitikens kunst i at balancere mellem det nedarvede og nybruddet – og i at støtte, hvor støtte er en livsbetingelse eller en forudsætning for nybrud.

Margrete Auken (SF):

I en verden, hvor vaner og værdier må frigøres fra forbruget af materielle ressourcer, hvis kloden og naturen skal bære os, er kulturpolitikken selvsagt et af de vigtigste politikområder. At det stadig væk anses for et letvægtsområde, siger

noget om vores samfund og kvaliteten af den politiske verden.

Og ekstra nedslående bliver det jo, når vi så omsider får en debat, hvis det bliver en slags bogholderisnak om håndrører til Kulturby 96. Jeg vil så sammen med de andre glæde mig over, at det blev ved truslen – i hvert fald sådan som den lagde op til – og at vi kan komme til at snakke om noget andet. Vi leger i hvert fald ikke med i den.

Vi vil benytte denne lejlighed til at sige noget mere overordnet om kulturpolitikken, ikke mindst fordi vi savner langsigtede målsætninger på de fleste delområder, og især savner vi vision på kulturpolitikken som helhed. Vi slår os nemlig ikke til fæls med en uambitiøs fritidspolitik, som jo ikke behøver at kunne andet end at tænke i seere og oplagstal og så budgetter. Også den kulturpolitik er værdiløst – men hvilke værdier?

Det er den slags, som kan afsætte en politisk vision som Venstres, et af de alvorligste trusselsbilleder for Danmarks fremtid. Se f.eks. Anders Fogh Rasmussens plan for de første 100 dage med et højrefløjsflertal, hvor de fattige, de fremmede og de skæve skal opleve, at næstekærlighed og solidaritet er blevet fremmedord i et vækstfikseret liberalt samfund. Der skal der drøn på de velbjærgedes forbrugersamfund, for det er nu så smart og ungt.

Sig ikke, at det ikke har med kultur at gøre. Hvordan Venstre så får disse kynismer til at hænge sammen med deres insisteren på, at Danmark af kulturelle grunde skal sikre kristendomsundervisning på seminarierne, er mig ufatteligt, medmindre man som Pia Kjærsgaard forveksler kristendom med spidsborgerlig nationalisme.

At det er noget andet, SF vil, bør ikke overraske nogen, og vi er ikke i tvivl om, at denne værdikamp er en kulturkamp, som også vi i Folketinget har en vigtig rolle at spille i.

Vi skal ikke gøre os til herrer over andres meninger, men vi skal give gode vilkår for et stærkt og selvbevidst kulturliv, der er sig sin betydning og dermed sit ansvar bevidst; et kulturliv, der er årvågent over for, hvad der er på færde i såvel vores nære som vore fjerne verden, og som holder den åbne og kvalificerede samtale i gang på kryds og tværs i samfundet. Hvis det sker, er jeg næsten sikker på, at det ikke kan gå helt galt.

De fleste mennesker har endnu hjerte i livet for deres medmennesker og et ønske om at give

verden videre til deres børn i en forfatning, der giver dem og deres børn og børnebørn igen muligheden for et ordentlig liv. Men disse køn-ord er også ganske dyre. Skal de give mening, må der en række meget konkrete og kontante foranstaltninger til.

Vi må først og fremmest sikre gode vilkår for den kunstneriske skaben – ikke fordi kunsten er finere end formidlingen eller den folkelige kultur, de er så indbyrdes afhængige, at en rangordning vil være latterlig, men uden en fremragende kunst, der kan udtrykke nye erfaringer, perspektiver og oplevelser, går det ikke. Derfor skal komponister, forfattere, digtere, billedkunstnere og dramatikere have rimelige uddannelses- og levevilkår, ligesom kunstens vækstlag skal plejes.

Indtil videre er det vanskeligt at se andre modeller end en genopretning og udbygning af Statens Kunstfond med flere arbejdslegater også til de kunstnere, der er ude over deres pureste ungdom. Og så langt flere opgaver fra statens og kommunernes side. Det er gammelkendte ting alt sammen, men godt, hvis det ikke udsul-tes.

At sørge for det ser vi i SF som en fælles opgave, men her som i spørgsmålet om formidlingen må kunstnerne gøre sig klart, at de fleste penge til dem betales af mennesker med lave indkomster. Bl.a. derfor er det vigtigt at finde frugtbare og kvalificerede løsninger på, hvordan kunst og kultur bliver en del af folket.

Det er næppe en god idé at bilde nogen ind, at de er kunstnere, hvis de ikke har indlysende talent. Kunst er sjældent en levevej heller ikke for gode kunstnere, og alle parter bør derudover have respekt for almindelig nødvendigt arbejde. Man bør ikke bruge kunstskolerne til beskæftigelsesprojekter. Det er en dum blanding af kunst og socialpolitik. Så hellere give de unge en god håndværkeruddannelse. Har de så lyst til at lære mere som amatørkunstnere, bør de have muligheden, men inden for folkeoplysning og fritidsundervisning, hvor det så til gengæld skal være tilbud om kvalificeret undervisning.

Derudover må kunstnerne godt være mere optaget af at komme ud på skoler. Kunstundervisningen i vore skoler er jo endnu lavere prioriteret, end kulturen er det i politikken. Kun litteraturen og filmen har en chance, hvorimod børn og unge sjældent lærer at se billeder, skønt de lever i et sandt flimmar af billeder. De lærer heller ikke at lytte til kvalificeret musik, skønt de sovses ind i musik. Med musikundervisning

kniber det faktisk også stadig væk, og de frivillige musikskoler er vistnok blevet for dyre.

Men der er meget mere at gøre både i skolen og dér, hvor den folkelige kultur med rødder i den grundtvigske bevægelse udfolder sig, og der er også meget, hvor kunstnerne selv kunne tage affære. De skulle komme mere ud til skoler og forsamlingshuse. Jeg ved godt, at dette ikke sorterer under Kulturministeriet, men det er også først og fremmest kunstnerne, jeg her henvender mig til.

Når kommunerne skærer i bloktilskuddene og reducerer folkebibliotekernes bogindkøb, er det en uhyggelig udvikling og en trussel mod en folkelig kulturpolitik. Og det er bl.a. denne nedslående udvikling, der gør de fleste i SF meget skeptiske over for regionaliseringsforsøgene. Det bliver svært at sikre den sarte og den kritiske kultur i de mindre samfund, når den skal konkurrere direkte med børnehaver og hjemmehjælp og andre indlysende fornødenheder.

Jeg er stadig væk meget imponeret af Bomholts kulturvisioner, hvor bestræbelsen gik på at give også de mindre samfund gode muligheder for specielle museer, for børneteater, for underlig kunst, hvis de selv ønskede at få det. De bindinger, man hidtil har lagt på kulturpengene, har jo sikret en decentralisering af kunsten, hvor man nu kan frygte, at den kun bliver et anliggende for de helt store byer, hvis pengene i stedet udbetales som bloktilskud, og hvor bindingerne med hensyn til, at pengene skal være til kultur, slet ikke er robuste nok.

Kunst og kultur koster penge, og pengene bør i højere grad bruges til liv og kunst end til store huse. Derfor var vi kritiske over for det store filmhus, men vil da godt give det en chance nu, hvor det er der. Og i forbindelse med den nye filmlov glæder vi os selvfølgelig over, at man ikke ganske har prisgivet børnene. Man er stadig væk meget utryk ved den voldsomme centralisering. Giver den tilstrækkelige betingelser for at skabe gode film? Det må vi håbe, hvis den tromles igennem i den form, den har.

Jeg vil dog her sige, at jeg godt vil tage forbehold for, hvad der kan ske her i allersidste fase, men indtil videre synes jeg, den ligner noget fra Østlandene, og det er altså ikke sjovt. Selv om kulturministeren er radikal, er det ikke betryggende nok at forlade sig på håbet. Det er lidt lidt for politikere at satse på.

Og vi går altså heller ikke med til at bygge glasfoyerer til Det Kongelige Teater – især ikke, når det sker stort set uden mål og med. En åben

debat herom i Folketinget blev i sin tid afvist af flertallet. Og det vil jeg altså godt lige minde om, for vi har aldrig haft det til diskussion. Det er nok især en påmindelse til Socialdemokratiet om, at man – hvis eller når vi nu skal til at drøfte det igen – så giver os andre en mulighed for at være med.

Man siger, at det jo kun er flertalspartierne, men flertalspartierne kom aldrig i salen med den. De ville ikke i salen med den, og det er faktisk i mange henseender en rigtig dårlig idé. Jeg tror, vi kan samle – så vidt jeg kan høre – et flertal, hvor det højst bliver Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti, der ikke vil være med, hvis vi giver os lidt ordentlig tid til det her.

Et af problemerne er, at vi først sent har opdaget, at der ikke er – og nu må kulturministeren altså undskylde mig, nu har jeg jo fået nogle svar fra ham – skyggen af langsigtet plan hverken for kunstarterne bag den store bevilling eller i det hele taget for denne dyreste institution på vores kulturbudget.

Vi vil meget gerne gøre det godt også for skuespillet, men vi undrer os over, at det kun er det, der interesserer minister og direktør. Vi undrer os meget over, at Det Kongelige Kapel er røget helt ud af kunstarterne. Det var, som om man kom til at trykke på knappen delete, da det blev for svært at gøre noget for Det Kongelige Kapel, hvis koncertsal jo var brændt, og så har man altså ingen visioner for det, og så er det bare lige: Delete. Det er jo en måde at få dem væk på. De er slet ikke nævnt i de svar, jeg fik i går, for her skriver ministeren kun om tre kunstarter, og det synes jeg altså på en måde er lidt skammeligt.

Det er altså ikke kun skuespillet, der har brug for, at der bliver investeret også i hardware. Men man bør altså ikke udstede kæmpebevillinger hen over mahognibordet og på direktørens glatte ansigt uden planer og beregninger.

Vi må vel snart få en ordentlig debat herinde om såvel kunstarternes udvikling som deres behov og administration. Jeg vil lade det ligge nu, men her endnu en gang forsikre om, at vi i SF er meget optaget af at lave en god løsning. Jeg må nok sige, jeg tror, vi skal have lidt mere planlægning.

Jeg troede faktisk, da vi satte debatten i gang, at man i Kulturministeriet havde været lidt vaksere, end det tyder på. Meget er nævnt, og endnu mere er ikke nævnt.

Og et hovedområde, nemlig kulturformidlingen til børn og unge, især historieformidlingen,

bør langt mere være i centrum, hvis vores kultur skal få perspektiv og ansvarlighed for fremtiden – også en fremtid, der rækker ud over éns egne snævre behov og få år.

Et folk uden fortid, er et folk uden fremtid, var der engang en, der sagde. På grundtvigsk lyder det: Fortids savn skaber fremtids syner. Gennem historien får man forståelse for, hvad i vores kultur, der er natur, og hvad der er kulturskabt, og kan bedre gøre sig klart, hvad der kan ændres. Uden historisk bevidsthed sidder fortiden som en krampe på os og hyller os i fordomme og handlingslammelse.

Og så er det altså meget sjovere for børn at få historie end meget af det åndelige fastfood, man giver dem nu, hvor f.eks. kulturfagene udvikler sig som supermarkeder, hvor alt er interessant, men intet er vigtigt.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det var interessant at høre fru Margrete Auken. Så vidt jeg kunne høre, var der rent faktisk også noget nyt i det, fru Margrete Auken fik sagt her.

Blandt andet, at SF nu går ind for, at det ikke er en naturlov, at alle kunstnere skal have livsvarig aflønning for at være kunstnere, men rent faktisk også skal ud og kunne have glæden af håndens værk og kunne arbejde samtidig. Det synes jeg var glædeligt, for jeg går ud fra, at det også må betyde, at SF nu vil være villig til at se på nogle af alle de livsvarige bevillinger, der bliver givet til nogle af de kunstnere, som der rent faktisk bliver givet over finansloven. Det var den ene side af sagen.

Den anden, som jeg synes var interessant, og som vi også bør tage videre op, var faktisk meget rigtigt, som fru Margrete Auken sagde, at vi glemmer at lære vores børn at forstå den billedlige kunst, at forstå historien, at forstå musikken. Men jeg giver fru Margrete Auken ret i, at det måske ikke er en kulturpolitisk debat – og dog.

Men kunne vi ikke på en eller anden måde få undervisningsministeren og kulturministeren til at samarbejde her, for det har en væsentlig betydning.

Og da vi nu har en undervisningsminister, som også har været vant til at skulle klare det her med at undervise, og en kulturminister, der også kunne klare det med undervisning, så kan det da vel ikke være helt umuligt. Og da han nu kommer fra Brandbjerg Højskole, så tror jeg også på, at det kan lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

For klarhedens skyld: Det, vi sagde, var, at vi tror, det bliver meget svært at lave for eksempel de der sikringsordninger. Det har været SF's politik, men aldrig herinde, for det er simpelt hen for svært at finde ud af, hvem der er kunstnere. Og det har jo vist sig, når de ikke vil afgøre, hvem der skal være kunstnere, at så bliver det jo noget brok.

Men det er ikke det samme som at sige, at vi vil skære i de livsvarige ydelser til de ganske få, der får dem. Tværtimod har jeg faktisk arbejdet meget energisk på, at de kom op på det niveau, de havde, da Bomholt i sin tid lavede dem, svarende nogenlunde til en ufaglært arbejder, sagde han vistnok – eller jeg tror, det var Niels Matthiasen, der brugte den formulering – altså højeste dagpengesats, eller hvordan man nu vil sige det i den sammenhæng, så det er til at leve af. Man lever ikke fedt af det.

Og så lige omkring det der med kunsten og med undervisningen: Det er en kulturpolitisk debat, hvis vi gør kulturpolitikken til det centrale, den bør være. Og jeg vil da godt sige, at jeg håber ikke, der er ret mange SF'ere, der hører det: Jeg synes, det er synd, at børnene skal have så meget matematik. Jeg synes faktisk, det er at plage dem i stedet for at give dem noget, der er sjovt og nyttigt, og som de kan bruge resten af deres liv.

Hvis man endelig skal plage børnene med noget, som er disciplineringsfag, så er latin som sådan mere nyttigt; det kan de bruge i sprogfagene. Og så synes jeg, at vi skulle satse meget på, at de får lært at se billeder og får lært også at høre musik. Det er en vidunderlig oplevelse, når man pludselig får en kyndig vejledning, og det er der meget få, der har i skolen.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er til fru Margrete Aukens udsagn om en støtteordning til de skabende kunstnere, som falder uden for hele arbejdsmarkedssystemet i dag. Jeg er lidt i tvivl om, hvorvidt det dækker SF's holdning til den beretning, vi vedtog i sin tid i Kulturudvalget, og som kulturministeren tidligere har arbejdet for, og som senest under finanslovforhandlingerne var med til at præcisere en mulig løsning, som efter min opfattelse også repræsenterer en nytænkning, sådan at den placerer sig på en sådan måde, at det bliver en kunststøtteordning, og derigennem er den uden for arbejdsmarkedsproblemerne.

Samtidig vil jeg sige til fru Margrete Auken, at der jo ligger en vurdering i at komme ind i sådan en sikringsordning i forhold til ikke at være det. Så jeg vil gerne spørge, om SF stadig væk vil arbejde på og være med til at få etableret sådan en ordning, eller om SF er stået af.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Desværre fik fru Margrete Auken mig jo lidt ned på jorden igen; SF havde ikke flyttet sig helt så langt, som man kunne have håbet, men dog et lille stykke, og det var da glædeligt, og det kan vi så glæde os over.

Det kan jo være vanskeligt at finde ud af, hvem det er, der skal regnes for at være kunstnere og blivende kunstnere. Men SF vil ikke gå så langt som til at tage alle dem, der er kommet på livsvarig understøttelse, op til revision, og det er jeg da ked af at høre.

Men det med, at vi skal have de unge, have børnene til at forstå billeder, musik og andre ting, som hører under begrebet kunst, kan jo godt få Fremskridtspartiets fulde støtte, men absolut ikke på bekostning af matematik, for jeg kan godt love fru Margrete Auken for, at der ikke er nogen af de unge, der kan klare sig uden også at kunne matematik og sprog og i øvrigt stave på dansk.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

I modsætning til det med matematikken, som jeg skal vende tilbage til, har jeg faktisk SF bag mig i spørgsmålet om sikringsordningerne, hvis vi kan finde en ordning, der kan lade sig gøre, og som ikke bare er kæmpedyr, men det har jo vist sig, at hver gang vi bad de her kunstnerorganisationer om at finde en model, så vi kunne se, hvem der er kunstnere, altså en model, der ikke havde automatik i sig, så gik det jo i baglås. De ville ikke gå ind og sige, hvem der er kunstnere.

Det, der er det gode ved kunstfondssystemet, er, at dér har vi nogen, der afgør – dem selv om jeg så må sige – hvem det er. Og det kan være skævt en gang imellem, men det er helt umuligt at lave en sikringsordning, medmindre man laver borgerløn, som kan det dér. Men hvis den kommer – og vi har bedt Kulturministeriet kigge på den – er vi meget, meget gerne med på det, hvis den er til at betale.

Og så er det jo rigtigt nok, at jeg ikke har partiet bag mig i det dér med matematikken; det er

fuldstændig rigtigt. Men jeg mener faktisk, at hvis man får lært den lille tabel og får lært den udenad, så klarer man sig langt.

Jeg må indrømme, at det matematik, jeg er blevet plaget med – og jeg var ret skrap til det i barneskolen – har jeg da aldrig haft brug for siden hen, aldrig. Men det er sådan en krig, vi har kørende, fordi det åbenbart er på mode.

Jeg vil gerne sige, at det er helt for egen regning, det jeg siger her: Hvorfor skal de arme børn plages med det? I modsætning til sproget har de ikke brug for det.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Ethvert samfunds kulturpolitik må ses i relation til de udfordringer, som det pågældende samfund står over for. Når det drejer sig om det danske samfund, mener Det Radikale Venstre, at kulturpolitikken skal ses i lyset af tre afgørende problemstillinger.

For det første problemerne med det økologiske råderum. Lige nu står kloden og dermed først og fremmest de rige vestlige samfund over for den kolossale udfordring at få det økologiske og det økonomiske råderum til at hænge sammen. Det vil sige sikre en sammenhæng mellem vores økonomiske formåen og naturens bærekraft.

I løbet af de kommende 10 år kan vi alene i Danmark udvide vores forbrug med mellem 30-40 pct.; det viser den finanspolitiske redegørelse fra sidste år. Den vækst har vi kun råd til, hvis indholdet i den materielle vækst ændres til fordel for mere kvalitet frem for kvantitet. Altså til en produktion og et forbrug, som er mindre stofligt, som kræver mindre fossil energi og jomfruelige råstoffer.

Hvor står kulturpolitikken i forhold til den problemstilling? Hvad er vores muligheder?

For det andet spørgsmålet om det sociale råderum. Vi står over for en fornyelse af velfærdsstaten og dermed af den måde, vi tager vare om hinanden og det fælles på. Baggrunden er ikke bare af økonomisk karakter. Vi kan konstatere, at det ser ud som om, at den måde, vi har valgt at organisere en del af næstekærligheden på, ikke virker, at det offentlige apparat ikke slår til i forhold til vor tids velfærdsproblemer: følelsen af ikke at høre til, den manglende mulighed for at bidrage til noget, som rækker ud over én selv, og den manglende mulighed for at skabe.

Man kan måske også betragte dette problem mere overordnet. Det er blevet svært at skabe

sig en referenceramme, det er svært at finde ud af, hvad der er at håbe på nu, hvor de store utopier er brudt sammen, og nu, hvor det måske også er blevet svært at tro på, at mere af det, som vi har, automatisk betyder lykke og et bedre liv. Hvor står kulturpolitikken i forhold til dette eksistentielle problem, som vi også kalder velfærdsstatens krise?

For det tredje spørgsmålet om det demokratiske råderum. Forudsætningen for et demokratisk samfund er, at borgerne påtager sig ansvaret som rorsmænd for samfundets udvikling. Kun på den måde får vi en folkestyret udvikling. OECD's undersøgelser viser imidlertid, at et af tidens store problemer er den sociale analfabetisme. Alt for mange mennesker vælger at lade udvikling være udvikling, vælger at overlade ansvaret for at vælge til andre. Baggrunden er bl.a. de store informationsmængder og den forandringshast, som præger vor tids samfund.

Fremmedangsten og voldsproblemerne kan aflæses som udtryk for en krise i måden at organisere demokratiet på. Jo mere usikre vi er på vores egne handlingsmuligheder, jo større er angsten over for det, som virker anderledes og fremmed. En af kulturpolitikens opgaver er således at bidrage til at finde nye veje for demokratiet, nye rammer for den folkelige samtale om, hvad vi vil med hinanden og det fælles. Set i lyset af disse tre problemstillinger eller udfordringer vil jeg gerne fremhæve otte temaer som vigtige indsatsområder for kulturpolitikken.

For det første skal vi give gode vilkår for den folkelige samtale, altså for folkeoplysningen. Det felt er så meget desto vigtigere i en tid, hvor vi skal finde nye mål for vores stræben, finde nye svar på, hvad vi vil med hinanden. Folkeoplysningsloven er et vigtigt redskab i den sammenhæng. Det Radikale Venstre er af den opfattelse, at støtten til folkeoplysning skal bevares, at vi har råd til at understøtte det vigtige arbejde, som de folkeoplysende organisationer står for.

Lad mig med det samme sige, at kultur selvfølgelig sagtens kan leve og leve godt, uden at kulturpolitikkerne blander sig i den, og heldigvis for det. Det betyder imidlertid ikke, at den folkelige kultur ikke har brug for en håndsrækning. Det har den, men ligesom kunsten er det afgørende, at politikerne ikke sætter sig på den. Netop derfor er der lykkeligvis så vide rammer for, hvad f.eks. idrætsorganisationerne kan bruge deres offentlige midler til, og derfor er der også så højt til loftet i folkeoplysningsloven, som tilfældet er.

Et andet tema er de lokale kulturcentre. Det Radikale Venstre arbejder for, at der alle steder i Danmark skal være lokale kulturcentre i form af forsamlingshuse, moderne beboerhuse, biograf, teaterværksteder, amatørscener eller f.eks. en idrætshal. Altså steder, hvor den lokale kultur kan udfolde sig, hvor lokalbefolkningen får mulighed for at mødes og være aktive sammen. På den måde skabes den fælles referenceramme, som kan give identitet til et lokalområde og dets befolkning.

I en tid, hvor kulturen i stigende grad globaliseres, og hvor nationalstaten betyder stadig mindre som fælles tankegodt, er det måske endnu vigtigere, at vi giver det lokale kulturliv gode rammer. Vi vil i Det Radikale Venstre med interesse følge de lokale kulturforsøg. Erfaringerne herfra vil forhåbentlig kunne give os et præj om, hvordan vi får de regionale, lokale og statslige kulturmidler til at spille sammen på en måde, som både giver de lokale kulturcentre frihed og de lokale politikere større ansvar for at understøtte kulturlivet.

Et tredje indsatsområde er kunsten. Kunsten og kunstnerne skal have frie udfoldelsesmuligheder. Kunsten kan give os nye billeder på vore muligheder, pirre vore forestillinger og drømme, og samtidig er investeringer i kunsten et af de områder, som vil kunne byde den rå kvantitetsfokusering modstand. Kunsten kan give os nye bud på vore individuelle og kollektive muligheder, nye billeder på, hvad det er, vi kan komme i retning af, vise, at der er andre veje at gå end dem, vi for øjeblikket benytter os af. Det er her, kunstens bidrag til demokratiet ligger og skal ligge. Kunsten skal ikke behage, den skal udfordre og stille spørgsmål.

Kulturpolitisk drejer det sig om at støtte den skabende og udøvende kunst, måske på bekostning af mursten og store byggerier. Vi trænger til at få indhold i de flotte bygninger, vi nu har sat i søen. Vi har råd til at satse på det overflødige, det overdådige og det unødvendige. Jeg håber, at det nedsatte Billedkunstudvalg vil komme med gode og konstruktive forslag til, hvordan vi bl.a. får understøttet billedkunsten noget bedre.

Jeg vil også opfordre til, at kommunerne bruger kunstnerne noget mere. Hirtshals Kommune er et fremragende eksempel på, at et godt samarbejde mellem kommune og kunstnere kan gøre det offentlige rum til et sted, som er fyldt med betydning, som er godt at mødes i, og som den enkelte borger kan føle sig stolt over. I

Hirtshals har Dorte Dahlin eksempelvis skabt en meget smuk plads midt i byen, en plads som i sit symbolsprog fortolker byens historie, men uden at blive kvælende bagudstræbende; der er også plads til, at den besøgende kan skue frem. På pladsen mødes historien og fremtiden; det, vi måske ikke har ord på og for, fortæller pladsen gennem sit eget sprog.

På de kommunale budgetter burde der være plads til kunstnerlønninger, og på skolens budgetter burde der være plads til, at skolens elever fik lov til at møde den professionelle kunst.

Med oprettelsen af Kulturfonden, som Det Radikale Venstre betragter som et overordentlig vigtigt kulturpolitisk initiativ, har man fra Kulturministeriets side mulighed for at understøtte dette møde mellem de professionelle kunstnere og andre kulturformer. Kulturfonden giver mulighed for at støtte en kulturpolitisk udvikling, hvor det hverken drejer sig om, at kunsten skal ud til folket, eller at alle skal være kunstnere, sådan som eksempelvis 1970'ernes kulturpolitik bar præg af. Kulturfonden giver derimod mulighed for et ligeværdigt møde mellem kunsten og andre kulturformer.

Et fjerde satsningsområde er kunsthåndværk, design og arkitektur, igen ud fra den betragtning, at hvis vi skal få skabt sammenhæng mellem det økologiske og det økonomiske råderum, må designerne, arkitekterne og kunsthåndværkerne på banen. Der skal gives vækstbetingelser for stærke og smukke udtryk og former, som kan give fylde til hverdagen og styrke vores interesse for kvalitet og for skabelse. Designfonden er i den sammenhæng et vigtigt og i al beskedenhed et radikalt initiativ, som jeg håber kan hjælpe designet videre.

Et nyt og femte initiativ håber vi snart kan søsættes; vi kalder det bevarelse og udvikling af det gode håndværk. Mange af vore gamle håndværksfag er ved at forsvinde, hvilket gør det vanskeligt at holde fast i bygningskulturen og bevare vore historiske bygninger.

Det sjette, børnekulturen og børnenes mulighed for at være i fred, skal vi værne om, bl.a. ved at give dem lejlighed til selv at skabe. Et stort problem er, at vore børn i stigende grad tilegner sig verden gennem billeder i stedet for gennem ordet og ved selv at bevæge sig i verden. Det problem bør vi tage meget alvorligt, bl.a. ved at blive bedre til at beskytte børnene mod farlige billeder. Det håber jeg det nye medieråd og Børnerådet vil se nøje på. Samtidig drejer det sig om at give børnenes egen kultur

gode vækstbetingelser, bl.a. i skolen og i fritidsinstitutionerne.

Et syvende indsatsområde for kulturpolitikken er at give god plads for flere berigende møder mellem den danske kultur og andre kulturer, først og fremmest ved at tage ved lære af og ved at være åbne over for vore flytninges og indvandreres kulturformer. Tænk på, hvilken betydning andre kulturer allerede har haft for udviklingen af det danske samfund. I virkeligheden er dansk kultur, vores bygningskultur og vore møbler osv. et sammensurium af andre kulturer. I virkeligheden er vi alle svenskere, som Benny Andersen har gjort opmærksom på i digtet »Skabssvenskere«.

Jeg håber, regeringen vil sætte ressourcer ind på at finde gode rammer for kulturmødet mellem det danske og det fremmede, også med henblik på at berige dansk erhvervslivs produktion.

Endelig vil jeg gerne nævne, at vi også mener, at der i kulturpolitikken skal være plads til det spektakulære, det overdådige, til galskaben. Vi skal turde de store sats, vi skal tage initiativer, som bringer den danske kultur og dermed den danske kunst ud i verden; det mener vi Kulturbymuseet har været et godt eksempel på. Vi kan andet end at lave frikadeller og leverpostej i Danmark, vi har plads til det sublime, og vi vil gerne dele det med andre.

Kulturbymuseet er en god affyrringsrampe for nye danske kultursatsninger. En af de første bliver forhåbentlig langt bedre fysiske rammer for vores skuespil, ballet, opera og kapel.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Undskyld, men fru Elsebeth Gerner Nielsen var så venlig at kommentere min tale. Nu har jeg også et par kommentarer til hendes:

Hvad har kunst og kultur med det økologiske råderum og råstofsituationen at gøre? Jeg spørger bare! Det var det første, der blev nævnt i fru Elsebeth Gerner Niensens tale. Og hvad har det med social analfabetisme eller med nye rammer for den folkelige samtale eller med børns ret til at være i fred at gøre? Er kultur virkelig alting, alle gode hensigter?

Typisk nok kommer kunsten ind som et såkaldt tredje indsatsområde i fru Elsebeth Gerner Niensens tale, men kunsten er da al kulturpolitikens kerne!

Jeg synes, fru Elsebeth Gerner Niensens indlæg ufrivilligt kom til at bekræfte min antydning

af, at den radikal-socialdemokratiske kulturpolitik er i vildrede med, hvad der er kulturpolitikens berettigelse – undskyld, jeg siger det.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Vi må jo ikke diskutere indbyrdes med hinanden her. Jeg havde ellers lyst til at kommentere hr. Bertel Haarders indlæg, men det vil jeg så lade være med.

I stedet vil jeg sige til fru Elsebeth Gerner Nielsen, at nu har vi Socialdemokratiets ord for, at man ikke vil true Københavns Borgerrepræsentation, og vi har også De Konservatives ord for det. Jeg spurgte ikke Venstre, for fru Ester Larsen har udsendt en pressemeddelelse, hvori man lover, at man ikke vil true Københavns Borgerrepræsentation til at bygge noget, vi københavnere ikke vil have.

Og nu kom der så en meget interessant formulering fra fru Elsebeth Gerner Nielsen, hvor hun oven i købet kastede sig ud i at se på andet end blot skuespillet, og det synes jeg var vældig fint, og jeg vil ikke aftvinge fru Elsebeth Gerner Nielsen nogen erklæring om, hvordan det så skal gøres – det ville også være dumt i denne sammenhæng – men bare bede om her at få et ord om, at heller ikke Det Radikale Venstre vil bruge mobbemetoder over for Københavns Borgerrepræsentation, men sige: Lad os nu se.

Så skal vi nok lade være med at løbe fra, at vi gerne vil gøre det godt både for Det Kongelige Teater og for København og for Danmark.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Det kan være, at hr. Bertel Haarder og jeg snart skal mødes på en højskole og diskutere disse ting, for jeg tror ikke, der bliver plads til det her i salen.

Med hensyn til, hvordan det økologiske råderum hænger sammen med kulturpolitikken, havde jeg faktisk to punkter, hvor det klart hang sammen, og jeg mener, at det er sådan, at hvis vi på nogen måde skal sikre, at vi holder os inden for det økologiske råderum, dvs. bruger færre ressourcer i samfundet, er vi nødt til at finde en anden måde at producere på, så produktionen bliver mindre materialeintensiv og bruger mindre fossil energi.

Vi må med andre ord have en produktion, som er tungere af hånd og ånd, og hvordan får vi det? Ja, det får vi bl.a. ved at satse på kunst, kunsthåndværk, design og arkitektur osv. Der er sammenhængen.

Og med hensyn til den sociale analfabetisme tror jeg ikke, det er nødvendigt at belære et højskolemenneske om, at den sociale analfabetisme selvfølgelig hænger sammen med, at mennesker i stigende grad føler, at de ikke har mulighed for at påvirke deres hverdag.

Og hvordan får man mulighed for at få en stærk følelse af, at man er vigtig for samfundet? Det får man bl.a. gennem folkeoplysningen og gennem oplysning i det hele taget, og derfor er folkeoplysningen et utrolig vigtigt element i kulturpolitikken, og derfor kommer kunsten ikke før den folkelige kultur og folkeoplysningen, når vi taler om Det Radikale Venstres kulturpolitik. Her er kunsten og den folkelige kultur ligeværdige parter.

Til fru Margrete Auken: Jeg har vist sagt det, som der på nuværende tidspunkt er mulighed for at sige om Det Kongelige Teater.

Annette Just (FP):

Ja, så står vi her for at diskutere regeringens kulturpolitik, og vi har jo med det samme fundet ud af, at det ikke så meget er kulturbyåret, vi skal diskutere, for det ligger jo stadig væk og roder, og der er ansat 25 mand til at foretage en revision af, hvad der egentlig talt er blevet brugt penge til sidste år, og den lille milliard kroner, som fru Margrete Auken fik kaldt »et par håndører«, har 25 mand altså tænkt sig at bruge de næste fire måneder på at revidere regnskabet over.

O.k., så kan vi ikke tage den debat nu, men det kan vi jo nok gøre senere. Jeg vil blot lige gøre opmærksom på, at for Fremskridtspartiet er sådan en lille milliard kroner ikke bare håndører. Og bare for at der ikke på noget tidspunkt kan blive tale om, at der er nogen, der misforstår noget, vil jeg sige, at vi synes, det var fuldstændig tåbeligt at bruge 1 mia. kr. på at gøre København til en kulturby. Vi har sagt det før, og vi sagde det allerede, første gang det blev foreslået at gøre København til kulturby. Men det er ikke det, vi skal debattere i dag; i dag skal vi diskutere, hvilken kulturpolitik vi skal have fremover, for de penge, der er brugt, er brugt, og så kan vi ikke gøre meget mere ved det. Men der er i hvert fald ikke nogen politikere her i Danmark, der er i tvivl om, hvad Fremskridtspartiet mener om den sag.

Og for at finde ud af, hvad der er regeringens kulturpolitik, lyttede jeg meget efter, da kulturministeren i sin besvarelse meget klogeligt talte meget om, hvordan det var gået i det kulturpo-

litiske år, og jeg ved ikke hvad, og derefter lyttede jeg til, hvad den socialdemokratiske ordfører og den radikale ordfører havde at sige, og de må jo vide det, for det er jo de to ordføreres partier, der står som garanter for regeringen.

Og jeg kan starte med at takke hr. Søren Hansen for, at han gav mig ret i, at jeg har forstået Socialdemokratiets politik fuldstændig rigtigt: Hovedstaden skal have penge, for dér er der kultur, og resten, provinsen, kan nøjes med lidt idræts- og foreningsliv!

Det var mit postulat, og jeg spurgte, om jeg havde forstået det rigtigt, og hr. Søren Hansen gik op på Folketingets talerstol og sagde: Ja, fru Annette Just har forstået det rigtigt.

Sådan! Nu ved alle, hvordan Socialdemokratiets kulturpolitik er: Hovedstaden skal have pengene, og resten af landet kan få lov at tusse rundt med lidt idræts- og foreningsliv. Det er jo dejligt sagt af en Socialdemokrat – han må komme fra København!

Nå, men så lyttede jeg til den radikale ordfører, for jeg mente, at så må De Radikale da have fattet, hvad det drejer sig om, for de har jo ministerposten, og fru Elsebeth Gerner Nielsen fik også sagt det helt klart og tydeligt. I i hvert fald kom det meget tydeligt frem i forbindelse med omtalen af kunsten, at det ikke er bygningerne, men menneskene, det drejer sig om, og at der for Det Radikale Venstre er råd til – med fru Gerner Niensens egne ord – det overflødige og det unødvendige.

O.k., Fremskridtspartiets vælgere bliver aldrig nogen sinde radikale vælgere; det garanterer jeg hermed for, for vi mener, at det er en arrogant og tåbelig måde at udtrykke sig på om de penge på, der er blevet tvangsinddrevet fra borgerne, fordi man absolut skal have råd til det overflødige og unødvendige, som ingen uden for Københavnsområdet får mulighed for at se eller gøre noget ved, for det er jo det, der i virkeligheden ligger i det, når man lægger Det Radikale Venstres og Socialdemokratiets politik sammen.

Og jeg vil prøve at citere noget, som fru Margrete Auken også citerede, nemlig at en god fortid giver en god fremtid, eller at en sikker fortid kan give en god fremtid – eller noget i den retning – og lave det om og sige, at med en rig fortid kan vi få en god fremtid, for det tror jeg faktisk gælder for Danmark, for vi har en rig fortid, og jeg er ikke spor bleg for både at gå op til tusind år tilbage, nemlig til den gamle kongestad dengang, Jelling, hvor der ikke var tilskud

til kulturen, men hvor det største kulturminde, Danmarks dåbsattest, til gengæld stadig ligger, og helt frem til den moderne hovedstad, København, hvor man nu bare ødsler borgernes penge bort og provokerer dem ved at sige: I skal pine-død erkende, at dette har I godt af!

Det er den kultur, vi som, jeg tør ikke sige skrankepaver, men så vi, som sidder på tinge, bestemmer er kultur, oven i købet samtidig med, at de samme ordførere kan stå her og sige, at der skal være kunstnerisk frihed. Nok støtte, men ikke styre, som det blev sagt fra Socialdemokratiets side. Men samtidig ved vi alle sammen, at styring skal der til, ellers får man ingen penge, og så ved vi jo nok, hvor langt man kommer.

I øvrigt får man overhovedet ikke lov til at bygge, hvis man ikke gør, som flertallet i Folketinget forventer, for det er nemlig det næste trick: Hvis man ønsker at bygge noget, som kunne være kulturelt værdifuldt, for private midler, får man blot ikke tilladelsen til at bygge på den bestemte grund, i hvert fald ikke hvis det er i Københavns Kommune.

Fremskridtspartiets kulturpolitik bygger på den opfattelse, at kultur betyder udvikling af samfundet og mennesket, den udvikling, der er med til at gøre Danmark til det rige samfund, det er. Og det betyder ikke, at vi bare skal poste penge ud til noget, som en elite kalder kultur, skønlitteratur eller kunst, som vi alle skal tilbede som det bedste; nej, det betyder, at den, der virkelig har noget at give, er den ægte kunstner, og han behøver ingen statsstøtte. Han trives i øvrigt elendigt på statsstøtte, for en ægte kunstner kan klare sig selv, også selv om han måske i en periode er nødt til at tage et job.

Derfor er Fremskridtspartiet år efter år kommet med ændringsforslag til finansloven om at skære i eller helt fjerne meget store dele af de budgetter, der er i den såkaldte kunstfond osv. For Fremskridtspartiet tror på danskerne, og Fremskridtspartiet tror på udviklingen, men vi tror også på, at den bedste støtte, vi kan give danskerne i Danmark ikke gives dem ved at ødelægge dem ved tvangsudskrivning af de penge til en eller anden elite, og det er penge, som de selv skal bruge til at klare dagen og vejen med.

Det er selvfølgelig interessant nu at få konstateret, i hvilken retning regeringens kulturpolitik går, og jeg vil håbe for den nye kulturminister, at ikke kun idrætspolitik, men også meget anden kulturpolitik vil blive lagt frem, og at

kulturpolitikken vil få en lidt mere menneskelig tendens end den, jeg har kunnet uddrage af Socialdemokratiets og De Radikale ordføreres kulturpolitiske debat.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Jeg vil gerne én gang til sige til fru Annette Just, at det ikke er nok, at man påstår om sig selv, at man har forstået noget, for fru Annette Just's tale viser klart og tydeligt, at hun ikke har forstået det.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Fru Annette Just sagde, at kulturpolitik er udvikling af samfundet, og i konsekvens af dette – hvis jeg må være så fri – noget overordnede synspunkt har jeg lyst til at spørge fru Annette Just, hvordan det vil sætte sig spor i den konkrete kulturpolitik. For vi hørte jo meget om, hvor udelige vi andre i kompagniet er – desværre blev jeg ikke nævnt, men det var der andre partiers ordførere der gjorde – men hvis overskriften er udvikling af samfundet, kunne vi så ikke få en bare lille bitte smule at vide om, hvad Fremskridtspartiets kulturpolitik er? Det er det ene, jeg vil spørge fru Annette Just om.

Det andet, jeg vil spørge om, er: Er der egentlig forskel på tvangsudskrivning af midler til kulturpolitik og så tvangsudskrivning til det at skabe en god folkeskole og en god socialsektor og en god sygehussektor? Og hvis der er en forskel, hvori består den så?

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Det er bare for historieskrivningens skyld, for jeg sætter selvfølgelig stor pris på fru Annette Justs lokalpatriotisme med hensyn til Jelling, men Jellingestenen blev altså brugt som et eksempel på, at dengang kunne der godt være kultur, uden at staten eller andre skulle blande sig, og det er ikke rigtigt. Og jeg synes, fru Annette Just skulle se på Jellingestenen, næste gang hun kommer til Jelling, for faktisk lyder indskriften kort gengivet: »Harald bød rejse dette minde« – Harald bød!

Tror fru Annette Just, at Harald selv har stået og hakket i den dér sten? Nej, han bestilte Jellingestenen hos en kunstner, og det er, hvad en mæcen gør, og det er, hvad staten gør: Den byder kunstnere at udføre et stykke kunstnerisk arbejde. Jo tak, statsstøtten startede allerede dengang!

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Ja, jeg kan så sige i forlængelse af det, at selv om jeg er glad for, at meget af det blev bygget, at så blev det faktisk tvangsudskrævet. Der var ikke nogen, der skulle bestemme over kongen. Da Christian IV byggede så meget, som han gjorde, tror jeg ikke, der var nogen, der blev spurgt, hverken dem, der skulle betale, eller dem, der skulle slæbe sten sammen inden, om de nu havde lyst til det, hvorimod vi jo altså har været ude at spørge. Og så har vi jo heldigvis stadig væk et flertal herinde, og det vil sige flertallet af befolkningen, der mener, at det er godt, at vi sørger for sådanne nogle ting.

Så jeg vil selvfølgelig også glæde mig over, at Fremskridtspartiet ikke er i flertal, sådan at det kun ville være i de kommercielle interesser, det lå i det her.

Og lige en enkelt ting, som jeg så også siger for historieskrivningens skyld, for at man ikke skal misforstå, hvad det var for et udtryk, SF brugte, da vi snakkede om at have en fortid. Vi talte ikke om at have en god fortid. Man kan også godt have en dårlig fortid. Man kan have en fortvivlet fortid. Det vigtigste er, at man får sit liv til at række længere ud end de år, man selv lever, og gerne meget længere. Hvis man er i stand til at se sit liv langt bagud, så er der en chance for, at man også får mulighed for at se det langt fremad. Og det er det, jeg mente med, at fortids savn skaber fremtids syner – eller altså at folk uden fortid er et folk uden fremtid.

Jeg tror ikke på udviklingen. Jeg tror på Gud og mine nærmeste, og så skal jeg ellers arbejde for, at vi får en bedre fremtid; men jeg tror ikke på udviklingen.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Til hr. Søren Hansen kan jeg ikke sige andet, end at da hr. Søren Hansen ikke kan sige, hvad det er, han tror jeg ikke har forstået – og jeg mener at kunne forstå det, han sagde, thi det var almindeligt, rent dansk; hr. Søren Hansen forklarede klart og tydeligt, hvad det var, der var Socialdemokratiets kulturpolitik, og jeg anerkendte det – så må vi jo sige, at så har jeg jo faktisk forstået det, for hr. Søren Hansen har gentaget det flere gange.

Til hr. Rechendorff: Jo, jeg kan godt se, at der er stor forskel på, om man bruger skatteindrevne kroner til skole, til socialvæsen, eller om det er til kultur, medmindre man siger, at skole- og

socialvæsen også er kultur. Det er selvfølgelig også en del af udviklingen i samfundet, men det er ikke den form for kulturpolitik, vi diskuterer nu. Det plejer vi altså at kalde for socialpolitik henholdsvis skolepolitik.

Men Fremskridtspartiet er modstander af, at vi bruger så mange penge på noget, som ikke er livsnødvendigt for nationen. Vi tror på, at kulturen som sådan rent faktisk vil leve, endog bedre end den gør i dag, ved ikke at få statstilskud i tide og i utide, men i stedet får lov at vokse frem af naturlig vej med private sponsorer, med alt, hvad der hører til, og vi tror, at den menneskelige skabertrang ønsker at udfolde sig. Det mener Fremskridtspartiet, og det har vi sådan set ment hele tiden.

Til hr. Peter Duetoft, som nu synes, at det var pragtfuldt, at han kunne huske første sætning af, hvad der står på Jellingstenen, vil jeg sige, at det kan jeg også. Jeg behøver såmænd ikke gå tilbage for at kigge på den. Jeg har set på den, jeg er lige ved at sige daglig igennem så mange år, og vist den frem med stolthed. Der er også den meget, meget store forskel, at da Harald Blåtand bød, at runestenen skulle sættes over hans far, Gorm den Gamle, var det rent faktisk for hans egen regning.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Man kan vælge to indgange til dagens forespørgsel. Man kan ignorere Dansk Folkeparti og deres kultursyn, eller man kan vælge at tage debatten i lyset af det netop overståede kulturbyår og den kritik, vi mener man berettiget kan rejse af regeringens kulturpolitik.

Jeg har valgt at tage debatten og forespørgslen seriøst. Måske også mere seriøst end forespørgerne, der end ikke har fundet det ulejligheden værd at fremsætte et dagsordensforslag til dagens debat.

For os står kulturkampen i dag ikke mellem den yderste højrefløj og alle os andre. Den handler i høj grad om begreber og definitioner – en overordnet debat, som er nødvendig for at vide, hvordan og hvor der skal støttes.

Vi finder, der er mange spørgsmål, som regeringen i sin kulturpolitik ikke tager stilling til, f.eks. om vi er i stand til gennem vores kulturinstitutioner og kunstnere at møde den ekstremt kommercielle medieudvikling. Hvordan har vores kulturelle fødekæde det fra bredde til elite og hele denne mellemgruppe af skabende og udøvende kunstnere, som ligger herimellem? Hvad med vores kulturinstitutioner, den almene

folkeoplysning, bibliotekerne, teatrene, de små spillesteder, vedligeholdelse og pleje af vore museer og offentlige kunstværker? De har det skidt.

Jeg vil vove den påstand, at kulturbyåret ikke har skabt nogen afklaring eller bedring af de grundlæggende problemer i dansk kultur.

For os har Kulturby 96 nok været et udstillingsvindue, nok skabt mange arbejdspladser, og kulturen har mødt mange nye mennesker. Men tilbage står en stribe af såkaldte events fra japansk fyrværkeri til kulinariske udfoldelser på Holmen - i det hele taget et meget diffust billede af et meget bredt kultursyn.

Vi skal ikke gøre os til herrer over eller bedømmere af de enkelte events, heller ikke forsøge at indskrænke kultursynet. Men vi fornemmer en tendens hos regeringen til på den ene side at støtte den elitære kunst og på den anden side den brede folkelige amatørudøvelse af kultur, medens man hæmmer udviklingen af det store vækstlag, som skal skabe grundlag for den professionelle udøvende og skabende kunst.

Vi mener, at vores kulturpolitik må defineres i fire hovedområder og ikke i ét stort sammensurium, hvor alt fra finere madlavning til japansk fyrværkeri gøres til kunst, og hvor aktivitet og udfoldelse i sig selv er en kunstnerisk kvalitet. Jeg vil godt dele vores støtteområder ind i fire kategorier:

1. Selvaktivering som den brede folkelige udfoldelse af kunst og kultur.
2. Den professionelle skabende og udøvende kunst.
3. Formidlingen af kunst og kultur.
4. Folkeoplysningen.

Herudfra må vi støtte dansk kunst og kulturliv. En stor pærevælling ender med en surdej, der hæver og i sidste ende kvæler det vækstlag, der er nødvendig for den professionelle kunst og kultur.

Dermed er ikke sagt, at man kan gå på tværs og lade et spændingsfelt herimellem udvikle sig, men grundlæggende bør regeringen holde sig disse fire kulturhovedområder for øje og målrette indsatsen herimod.

Lad mig bringe et par andre ting ind i debatten såsom det kulturelle kredsløb eller fødekæden, om man vil. Vi har i Danmark opbygget et meget fint net af ophavsretlige støtteordninger, der administreres på forbilledlig vis af organisationerne og af KODA og Copy-Dan. Fra tid til anden forsøger højrefløjen, ja sågar også den pænere del af højrefløjen, på at bryde med disse ordninger.

Lad os tage afgiften på uindspillede bånd. Forbrugerne betaler her en mindre afgift - ikke til statskassen, men til de kunstnere, der før eller siden bliver indspillet på disse bånd - 70 mio. kr. til kunstnere, og et stort antal danske arbejdspladser er skabt. Vi har balance i en fødekæde, der støtter forudsætningen for oplevelsen og distributionen.

Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvad vores kulturminister egentlig mener om at fastholde støtteordningerne på blankbånd, altså afgifterne på blankbåndene. Der har været lidt forskellige meldinger i pressen herom.

Man kan ikke have en kulturdebat, uden at vi også her i Folketinget berører den hele tiden løbende diskussion om en bred støtteordning til skabende kunstnere, et problem, vi hele tiden støder på, når vi læser den ene rapport efter den anden om de sociale og økonomiske vilkår, vores kunstnere bydes. Problemet er påpeget i Peter Duelunds rapport og her i Folketinget af et meget bredt flertal fra alle minus de to Fremskridtpartier.

Nu må man snart til at finde en løsning. Det var vi meget tæt på i finanslovdebatten op til finanslovforhandlingerne, og det nye, som den daværende kulturminister og Enhedslisten fik skabt, var en model, der ikke er en a-kasse eller en social sikringsordning, men en kulturpolitisk støtteordning med to kriterier, et objektivt og et kunstnerisk.

Vi lovede hinanden - det vil sige regeringen og Enhedslisten - at efter finanslovdebatten skulle denne diskussion køre videre, men indtil i dag har vi intet hørt, og nu kan vi snart ikke blive ved med at kalde den siddende minister for ny. Jeg vil gerne spørge ministeren: Hvad agter ministeren at foretage sig for at følge de resultater op, som man var tæt på under finanslovforhandlingerne?

En anden ting er de små spillesteder. Der uddannes mange musikere; der er et utrolig godt grundlag for at få en udøvende kunst i gang på de små spillesteder, men de har det rigtig skidt.

Jeg nævnte under kanalmødet, at Enhedslisten vil tage et initiativ på dette område. Men jeg vil gerne spørge ministeren: Kan man regne med, at regeringen også vil prioritere en indsats for forbedrede vilkår for de små spillesteder?

Og så til sidst: Jeg mener, at ministeren må træde ind her. Ministeren tiltræder på et tidspunkt, hvor det nye medieforlig skal til at slå igennem. For mig at se var det en skelsættende

handling i dansk kulturliv. Det var et tiger-spring for commercialiseringen af de elektroniske medier, og vi står nu over for at skulle have en ny landsdækkende reklamekanale, også en ny landsdækkende radiokanale finansieret af reklamer. De to ting er med til, at mange kulturelle arrangementer og nationale begivenheder, sport og andet kommer op i et prisleje, sammen med efterspørgslen fra de mange satellitstationer kommer de op i et prisleje, hvor de to public service-stationer dårligt har mulighed for at følge med længere.

Allerede på grundlag af det, vi kan se i dag, har jeg vanskeligt ved at forestille mig, at vi på danske public service-kanaler får lejlighed til at se olympiade og verdensmesterskaber, for at nævne to konkrete eksempler.

Oven i det kommer så »pay per view«, som efter min opfattelse yderligere accelererer commercialiseringen og indsnævringen af dem, der har mulighed for at få indsigt i de nationale kulturelle begivenheder, som endog har fået offentlig støtte.

Jeg har rejst en forespørgselsdebat herom, og der kommer en debat inden længe, men jeg kunne godt tænke mig at høre kulturministeren, om ministeren har noget umiddelbart syn på, om det er rimeligt, at vi giver offentlig støtte til en række arrangementer, vi betaler en licens, og så har vi ikke mulighed for inden for de rammer at få adgang til at se disse begivenheder; så skal vi betale en ekstra licens, fordi der er blevet bedre forretning i at sælge det til »pay per view«.

Jeg kunne godt tænke mig også at få ministerens kommentar til dette aktuelle problem, som efter min opfattelse også vil feje forliget af bordet. Selv med den commercialisering, der ligger i medieforliget, er der en meget stor risiko for, at »pay per view« kan undergrave eksistensen af vores to public service-kanaler.

Peter Duetoft (CD):

Hvis man skulle tage forespørgslen for pålydende, kunne man jo på forhånd være nervøs for, hvad der kunne komme ud af den.

Men heldigvis har det jo vist sig, at debatten har udviklet sig til en lidt mere generel kulturpolitisk debat. Det skal jeg da hilse med glæde, og jeg vil gerne sige, at det har hr. Donner jo også medvirket til i sin mundtlige del af debatten her.

Når vi er glade for det i CD, skyldes det selvfølgelig, at vi opfatter kulturdiskussionen som

en af de allervigtigste fremtidsdiskussioner om, hvordan Danmark skal se ud.

Man bruger mange kræfter i dette Ting på at diskutere velfærdssamfund og velfærdens fremtid, og hvad ved jeg. Man diskuterer også andre dele af samfundet, men et spørgsmål, der sjældent tages op, er spørgsmålet om, hvordan vi sikrer os, at det ikke bliver et koldt, upersonligt, umenneskeligt samfund, der kommer ud af alle de nye tendenser, der er på en række områder.

Det er klart, at den strømning af velfærd, som nogle så gerne vil have, kan godt føre til, at de sociale relationer i hvert fald for nogle mennesker vil blive færre. Internationaliseringen giver også et problem, den nye teknologi giver et problem, og det stiller større krav til kulturpolitikken end før.

Derfor hilser vi debatten med glæde og vil gerne kaste os ind i den. Og jeg skal i dag gøre det meget generelt, for jeg synes faktisk, der er et par hovedlinjer, jeg har lyst til at hive frem. Og så er der jo en række konkrete ting, der jo også har været oppe i debatten i dag, som vi kommer til at tage stilling til hen ad vejen.

Men der er to grunde til, at vi anser kulturdebatten for så væsentlig for fremtidssamfundet her.

Det første er som sagt, at med den udvikling, der er i computere, i hjemmearbejdspladser og i alle disse forskellige begreber, risikerer vi måske at udvikle et samfund, hvor éns eneste menneskelige kontakt i virkeligheden er de 35 tv-kanaler og ikke meget andet.

Det fællesskab, der hidtil har været på arbejdspladsen, det fællesskab, der har været, når man drog hjemmefra og hen til et andet sted og dér havde et fællesskab med andre mennesker end éns familie, ja, det forsvinder måske med den nye teknologi. Og det skal erstattes på en eller anden måde.

Den måde, det kan erstattes på, er selvfølgelig ved et kulturelt samvær, ved at gavne kulturen i bredeste forstand. Jeg kunne godt forstå hr. Haarders understregning af, at det her også drejer sig om kunst. Men i mine øjne drejer det sig altså også om en lang række andre relationer, som vi er nødt til at tage ind i kulturbilledet af Danmark, hvis det her skal fungere.

Jeg synes f.eks., at idrætten er et godt eksempel. Vi opfatter klart idrætten som en væsentlig del af det danske kulturbillede, og det kan være dér, fællesskabet vil vokse videre; det kan i virkeligheden være det, der skaber sammenhold mellem mennesker.

Det viser så jo i øvrigt, at vi er nødt til at sammenblende professionelle og amatører. Netop idrætten viser jo, hvor vigtigt samspillet er. Amatørerne skal til, for at der overhovedet bliver en elite, men eliten skal til for at tiltrække mennesker. Jo, der er et samspil i det her foretagende, og det er derfor nødvendigt, at kulturpolitikken på idrætspolitikens område må have de to ben, både det professionelle og det amatør-mæssige. Det samme kunne man vel sige om amatørteatrene, om musikerne osv.

Men altså igen, det er jo ikke mere end 8 år siden, tror jeg, det var engang omkring 1987-88, at der kom en stor fattigdomsrapport, der faktisk viste, at det ikke var den økonomiske fattigdom, der var det store problem i det danske samfund. Nej, det var isolationen, og det var de menneskelige relationer, der gjorde, at mennesker følte sig udstødte, og at mennesker kom ud i problemer. Det er den ene side af det.

Den anden side er så troen på os selv. Nu ligger det jo meget fjernt at provokere nogen, og jeg tror ikke, at jeg kan provokere nogen her i salen – måske andre steder i verden – men det er min opfattelse, at den skepsis, der er på indmarch i det danske samfund omkring den internationale udvikling og herunder forholdet til mennesker fra andre kulturer, flygtninge, indvandrere osv., grundlæggende bygger på et kæmpestort dansk kulturelt mindreværds-kompleks.

Vi tror, alle de andre er så farlige. De vil tage den danske kultur fra os. De kommer rendende alle sammen her, og så er danskheden bare væk. Derfor skal vi lukke os inde, lukke døre, passe på.

Og det er jo løgn. Det er ikke så længe siden, jeg havde en diskussion med en handelsskole-klasse, og dér havde jeg på forhånd fået at vide, at nogle i denne klasse havde et noget avanceret forhold til fremmede, og det gjaldt ikke mindst den enkelte fremmede, der var i klassen.

Jeg valgte at tage konfrontationen, og vi skændtes, og jeg må nok sige, at sprogbrugen på begge sider blev voldsom. Jeg sagde ikke, at det var Riis Knudsens yngel, men det var tæt på. Men på et tidspunkt var der en meget aktiv elev, der blev ved med at råbe om de fremmede: »De er farlige for min kultur«. Og jeg sagde: »Hvad er det, de er farlige for?« »De er farlige for min kultur«. Og da hun sagde det tredje gang, spurgte jeg hende: »Hvad er det for en kultur, du snakker om? Er det Burger King? Er det dine blue jeans? Er det din Heavy Metal musik?

Hvornår har du sidst gjort noget som helst for den danske kultur?« Og så hørte jeg ikke mere fra hende resten af mødet.

Altså problemet er, at man foregøgler sig, at der er noget, andre vil tage fra os, men hvis vi selv husker vores danske kultur, kan de andre ikke tage den fra os. Og her er kulturpolitikken, kulturformidlingen et enormt centralt område koblet sammen med undervisningssystemet.

Det er derfor, vi ikke er så vildt betagede af, at kristendomsundervisningen skal ud af læreruddannelsen, vil jeg gerne sige. Det synes vi ikke er nogen god idé.

Men igen, hvis ikke undervisningspolitikken, uddannelsespolitikken og kulturpolitikken holder sammen, bliver vi en eksklusiv lille kreds herhjemme, hvor man holder sig væk fra alle de andre og betragter de andre som de farlige, der kommer og ødelægger noget for os.

Jeg tror, det var fru Elsebeth Gerner Nielsen, der sagde meget rigtigt: Jamen, det danske samfund, den danske kultur er jo i meget høj grad et mix af impulser andre steder fra. Det er jo rigtigt, at vi har taget noget til os og har transformeret det til noget, der bliver typisk dansk i vore øjne, men hvor rødderne jo i meget høj grad kommer udefra.

Vi er jo ikke kristne fra Ringsted, vi er det altså fra Mellemøsten; vi har jo altså fået demokratiet fra Athen osv. osv. Det er jo pudsigt, at den romantiske linje, der i virkeligheden er fundamentet for nationalfølelsen, jo i virkeligheden var en tysk tankegang.

Altså igen: Lad os dog forstå, at vi er sammen med de andre, og at de andre ikke kan gøre os noget, hvis vi tror på vores eget. Derfor er det altså vigtigt i kampen for, at vi skal være med, at vi også får bygget den danske kulturelle følelse op, og kulturel følelse er viden og forståelse og accept.

Jeg kan ikke lade være med at nævne »Bryggeren«, som jo er lidt i stormvejr i øjeblikket. Der er jo nogle, der siger, den er så dårlig. Jeg synes nu, den er god, men jeg kunne jo også godt lide billederne fra laserlyset, så mig kan man vel ikke helt regne med. Men altså, jeg synes egentlig, at den er god. Det er da fuldstændig rigtigt, at man ikke kan sammenligne den med et eller andet supersmart videofilm. Den er langsommere, og hvad så? Den viser i al fald én ting: at en kulturel udfoldelse, nemlig denne tv-serie, er i stand til at forklare os noget dybt om vores rødder, for den fortæller altså noget om den tid, da demokratiet og folkestyret

blev skabt i Danmark, og den fortæller noget om den tid, som hele det nuværende danske samfund holdningsmæssigt bygger på. Det er en viden, der er god at have.

Den viser så i øvrigt også, hvor godt det er, at man har rige mæcener, der kan være med til at skabe kunst og kultur, og når man ikke har så mange rige mæcener i dag, er det godt, vil jeg sige til fru Annette Just, at det er staten, der går ind i stedet for.

Så altså ind med varmen i samfundet og ind med forståelsen af, at den er god nok, den danske kultur, til at modstå pres udefra, hvis vi selv husker den. Det er vigtige fyrtårne eller fyrskibe, eller hvad man nu skal kalde det, i en kulturpolitik.

Så vil jeg gerne sige, at kulturen kan gå i spidsen for at sætte Danmark på dagsordenen. Det synes vi at kulturbyprojekt 96 viste. Det er da sikkert rigtigt, at der var nogle af projekterne, der var mindre succesfulde, men herregud, hvad så? Man kan jo ikke gøre alt 100 procent rigtigt. Det synes jeg ikke man skal dømmes på, og jeg har én gang i en kort bemærkning i dag sagt, at jeg synes, det er for ringe, at man stiller sig op og kaster sig over enkeltdele i stedet for at se helheden.

Jo, vi tror stadig væk på, at Danmark kan blive sat på landkortet, og at det også økonomisk kan blive godt for Danmark, at vi kommer frem kulturelt, at vi kommer i fokus.

Så vil jeg da håbe, at ministeren husker sin egen afslutning, nemlig den, at kulturbyprojektet jo ikke bare var ét år, men at det er aktivitet på andre måder, at det er nødvendigt at holde aktivitetsniveauet også i fremtiden.

Derfor glæder jeg mig over filmhuset, men er ked af, at filmloven ikke er blevet vedtaget endnu. Det håber jeg så den bliver meget hurtigt. Derfor tror jeg også på Det Kongelige Teaters udbygning og er dødked af, at det bliver trukket i langdrag af nogle trakasserier. Og sådan kunne jeg blive ved. For vi skal også have de ting på bedding, hvis vi skal have fornøjelsen af det, der skete sidste år, og fastholde udlandets interesse og andre menneskers interesse for, hvad der foregår i Danmark.

Og så skal vi huske på, at et helt samfund er kun det samfund, hvor også kulturen står centralt, og det er jo det, det hele drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Det var en enkelt i og for sig meget rigtig bemærkning fra hr. Peter Duetoft, jeg gerne vil knytte en enkelt kommentar til. Udsagnet gik på, at kunsten kaster så meget af sig, også økonomisk. Det er fuldstændig rigtigt. Tænk, hvad en forfatters bog kaster af sig af arbejdspladser hos typografen, hos papirarbejderne, hos transportarbejderne, hos litteraturanmelderen på avisen, hos journalisterne og hele vejen rundt – uendelig meget arbejde, uendelig megen økonomi. Den, der ofte får mindst ud af det, når det kommer til stykket, er forfatteren derhjemme.

Når jeg alligevel ville tage fat i dette udsagn, er det, fordi jeg alligevel synes, vi skal passe på det, for det må aldrig være ud fra den type økonomiske beregninger eller beskæftigelsesmæssige beregninger, at vi skal sætte ind med en kunstpolitik. Kunsten skal have lov til at stå ren og pur, som den er, og så må den kaste det af sig af den ene og den anden type, som nu kan komme. Men det skal ikke være det, der bruges som argument for, om vi skal have den eller ikke skal have den.

Det var bare det, jeg gerne ville sige.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Det er jeg enig med hr. Søren Hansen i, men det var nu heller ikke i den sammenhæng, det var ment. Det var ment i den sammenhæng, at det er rart, at man har et kulturliv, der også gør, at folk opdager, at vi overhovedet eksisterer.

Jeg kan huske første gang, jeg var til FN's generalforsamling i New York, og hvor jeg var oppe i World Trade Center allerøverst oppe, hvor der var en handelsudstilling, og der var også sådan en tidslinje over, hvad det var, der foregik. Da man nåede frem til 1973, stod der med store typer, at da blev Det Europæiske Fællesskab udvidet med England og med Grønland. Ikke med Danmark, men med Grønland.

Det ville jo være rart, at man havde et kulturliv i Danmark, der gjorde, at hvis der var nogle amerikanere, der skulle investere et eller andet sted, at de så også anede, der var noget, der hed København, hvor man altså måske kunne placere en virksomhed, hvis det endelig skulle være.

Det er på den måde, jeg mener, at i virkeligheden kan kulturlivet være med til at sætte os på landkortet og dermed sørge for, at vi får nogle ting, der også smitter af økonomisk, som vi ellers ikke ville have fået; det var såmænd ikke den anden vinkel, hr. Søren Hansen.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg skal takke for debatten, og jeg skal som ny minister udtrykke en vis beundring for ordførernes evne til at tale om alt andet end det, jeg sagde i min redegørelse. Jeg havde helt glemt, at det var sådan, fra jeg sidst var i Folketinget.

Jeg kunne have meget lyst til at blande mig i noget af den debat, der er blevet rejst uden om redegørelsen, men det skal jeg undlade at gøre for ikke at forlænge debatten. Der er dog to ting, jeg ikke nævnte i redegørelsen, som jeg har lyst til at komme med en meget kort kommentar til. Det er Det Kongelige Teater og laserlyset. Måske eksplosive sager, men det tror jeg ikke det bliver med det, jeg siger her.

Omkring Det Kongelige Teater er situationen nu, at jeg som bygherre på vegne af regeringen har en ansøgning liggende i Københavns Kommune om at få byggetilladelse. Og før det svar er givet, sker der ikke mere i den sag. Så enkelt er det. Og der er en frist, der hedder den 1. april.

Omkring laserlyset blot dette som eksempel på det måske ikke helt rimelige i at kaste sig over en kulturminister, hver gang der er et kulturprojekt i Danmark, der ikke lykkes. Det er vedtaget langt væk fra kulturministerens bord, støttet af de suveræne bestyrelser og fonde, der har sat penge i det, og derfor var det måske ikke rimeligt, at kritikken rettede sig mod den daværende kulturminister.

Jeg var i øvrigt i al beskedenhed medlem af en fondsbestyrelse, der støttede det temmelig kraftigt og syntes, det var et flot projekt. Der er jeg fuldkommen enig med hr. Peter Duetoft.

Til hr. Ole Donner fra forespørgerne vil jeg blot sige, at den redegørelse, der kommer om Kulturby 96, naturligvis vil tilgå Folketingets medlemmer. Jeg tror, det sker direkte fra dette sekretariat, hvor der stadig væk arbejder 25 mennesker. Om det så skal drøftes i Folketinget, er op til Folketingets medlemmer til den tid.

Jeg håber og tror på, at regnskabet givet et nul til sidst, men skulle det ikke ske, så er staten ikke forpligtet til at bruge én eneste krone mere på det projekt. Det er en fond, der har en bestyrelse, der er ansvarlig, der skal sørge for, at det regnskab kommer til at hænge sammen, og vi er ikke forpligtet til at yde flere tilskud.

Vedrørende Det Kongelige Teaters bestyrelse – og det har ikke noget med den eventuelle udbygning at gøre – vil jeg bare tilslutte mig det, som hr. Torben Rechendorff har sagt, at jeg ikke går ud fra, at det er en forventning, at jeg skal fortælle den bestyrelse, den selvstændige,

suveræne bestyrelse for Det Kongelige Teater, hvad den skal gøre. Det har den fået ansvaret for, men den lytter formodentlig også til de udsagn, der kommer her fra salen i dag, og til, hvad man ellers måtte mene offentligt som kulturpolitikker om Det Kongelige Teaters måde at arbejde på.

Så forstod jeg ikke helt hr. Ole Donners udsagn om medieforliget. Jeg forstår, at Dansk Folkeparti er med i forliget, og at man derved har accepteret, at der fortsat skal betales licens, så problemstillingen om en blanding af økonomier forstod jeg ikke helt, men det kan jeg måske få oplyst senere.

Jeg kan sige nu, at den del af medieforliget, der ikke er færdiggjort, nemlig diskussionen om TV 2's eventuelle overgang til aktieselskab, er en sag, som jeg nu har på mit bord, og jeg vil kontakte de mediepolitiske ordførere ret snart for en snak om den videre udvikling på det område.

Jeg vil godt kvittere for hr. Søren Hansens indlæg, der præciserede nogle fokuspunkter i kulturpolitikken generelt, og jeg er hele vejen – i hvert fald langt hen ad vejen – meget enig i de synspunkter, der blev fremført. Jeg vil også gerne holde mig den tidligere kulturminister Julius Bomholts udtryk »nok støtte, ikke styre« efterretteligt og brugte det i øvrigt selv den dag, jeg overtog Kulturministeriet. Det er et vigtigt memento at have med sig over alt, hvor vi engagerer os livligt og stærkt i kulturpolitikken, at den dér afstand til det skal vi huske at have for ikke at sætte os på det hele. Så jeg vil godt kvittere for indlægget.

Det vil jeg også gøre over for hr. Bertel Haarder og så alligevel kommentere et par af de ting, hr. Bertel Haarder sagde, og det kan også være en kommentar til andre udsagn, der har været om det uheldige i, at danskerne historisk har valgt at lægge hovedstaden i et sydøstligt hjørne af Danmark.

Det er også uhensigtsmæssigt. Jeg er helt enig med fru Annette Just i, at den burde være blevet i Jelling, men det gør den nu ikke. Den har lagt sig herovre østpå, og derfor er det vigtigt at fastholde, at uanset hovedstaden ligger her, er den dog Danmarks hovedstad, og derfor må Folketinget satse på hovedstadens kulturtilbud og så i øvrigt have respekt for, at kulturtilbudene også skal være tilgængelige for folk fra provinsen og skal ud i provinsen så meget som overhovedet muligt.

Når vi har en diskussion om Det Kongelige Teater, kan jeg godt ærgre mig over, at den udbygningsplan for kultur i hovedstadsområdet, der blev vedtaget i 1989 under hr. Ole Vig Jensen, ikke også omfatter Det Kongelige Teater, for så havde vi ikke haft diskussionen i dag. Det var en fejl, den ikke kom med dengang, og det er i hvert fald en fejl, som vi er meget opmærksomme på i dag.

Et andet af hr. Bertel Haarders udsagn, at kulturbyindsatsen var spredt fægning, er rigtigt. Det var jo egentlig hensigten, og jeg er ikke enig i kritikken. Jeg tror faktisk, der var talent til meget mere end det, vi fik at se, og dermed har jeg også sagt, at der selvfølgelig var nogle fusere imellem. Jeg kan ikke lige få øje på dem, men det har der helt sikkert været. Men jeg er helt overbevist om, at der ville have været talent til meget mere, og det, jeg udtrykte håb om i slutningen af min tale, var, at det talent også vil bære igennem i de kommende år med afsæt i de mange arrangementer, der var under kulturbyåret.

Jeg er fuldkommen enig med hr. Bertel Haarder i, at kulturpolitik skal være en politik uden bihensigter båret af ægte frisind. Jeg tror, vi har en meget dyb fælles forståelse af, at sådan bør det være. Jeg hørte desværre ikke det tillægsord, hr. Bertel Haarder brugte om den socialdemokratisk-radikale kulturpolitik, så derfor vil jeg ikke kommentere det. Jeg kunne egentlig godt gætte, hvad det var, hr. Bertel Haarder sagde, men jeg vil ikke kommentere gætteri, så derfor forholder jeg mig tavs.

Over for hr. Rechendorff vil jeg også gerne kvittere for talen og sige tak for et ja til det halvretoriske spørgsmål, hr. Rechendorff stillede i starten, om indsatsen i kulturbyåret nu var det hele værd. Det var den, og det udsagn er jeg glad for. Der var enkelte fiaskoer, som vi allerede har nævnt, og så var der måske, som det også blev sagt, et bedrevidende kulturbysektariat. Men når man bliver sat til at styre et så stort projekt og inviterer åbent ind, vil der være nogle af dem, der får nej, som opfatter dem, der siger nej som bedrevidende, men nogle skal jo tage de beslutninger, da alle ikke kunne være med. Det håber jeg også der har været en forståelse for.

Mindship-sagen har jeg kort kommenteret og ønsker ikke at gå dybere ind i; jeg afventer, hvad der sker ved domstolene i den sag.

Så vil jeg godt i relation til det, hr. Rechendorff sagde, også lige udbygge den problemstilling, der blev nævnt flere gang, mellem hoved-

stad og provins. Det er sådan, at 80 pct. af de statslige kulturinstitutioner ligger i København, 79 pct. af de penge, vi bruger til drift af statens kultur i Danmark, går til København, og det svarer meget godt til de 80 pct.

Det betyder ikke, at vi ikke skal være opmærksomme på den skævdeling, nogle opfatter, og jeg vil love at gøre meget for at være opmærksom på, at der bliver statslig støtte og statsligt engagement i udviklingen af kulturen i provinsen i et tæt samarbejde med amter og kommuner, for det er forudsætningen. Jeg mener også, at amter og kommuner måske i højere grad, end de er i dag, bør være sig deres ansvar bevidst og indgå i en dialog om, hvordan vi får det løft gennemført, og jeg har forstået på de udsagn, hr. Rechendorff tidligere kom med, at det er noget, han er enig med mig i.

Jeg vil godt understrege, at hr. Rechendorff har forstået det helt rigtigt, når jeg siger, at armslængdeprincippet er kommet for at blive i Kulturministeriet, så længe jeg er der. Der vil være selvstændighed og uafhængighed for de statslige råd, og jeg kunne ikke drømme om at blande mig i, hvad de gør, men jeg vil have lov til at have en mening om det, ligesom hr. Rechendorff vil have en mening om det. Så vil de statslige råd og nævn naturligvis lytte og forstå, hvad det er, der rører sig, men jeg vil naturligvis ikke blande mig i deres afgørelser.

Jeg vil også sige til hr. Rechendorff, at jeg ingen problemer har med den blanding af offentlig og privat økonomi, der er på kulturområdet. Jeg er glad for, at den er kommet. Jeg vil bare fastholde det offentliges forpligtelse til at være der, hvis ingen andre er der, for at støtte kulturudviklingen.

Fru Margrete Auken vil jeg gerne takke varmt for Grundtvigcitaten. Jeg følte mig helt hjemme, og det var måske også meningen med det. Jeg kan måske også være enig med fru Margrete Auken i det savn, hun udtrykte, af de langsigtede målsætninger, perspektiver for kulturpolitikken, men så sige, at den plan, der var om her i foråret at diskutere en grøn bog eller en perspektivplan for kulturpolitikken, ikke er udskudt til en fjern fremtid. Det vil ske til efteråret, og det er noget, jeg vil arbejde med hen over sommeren, forhåbentlig i et tæt samarbejde med alle Folketingets partier om at få en bred kulturpolitisk debat også til efteråret.

Jeg vil så godt kommentere en ting, fru Margrete Auken sagde, og det bliver også en slags svar til hr. Bent Hindrup Andersen, om støtte til unge kunstnere eller kunstnerstøtte generelt.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi tager fat på denne sag. Jeg vil godt tilsige hr. Bent Hindrup Andersen, at vi nu tager drøftelsen op igen. Det optager mig meget at få en diskussion, der kan fjerne den gråzone, der formodentlig er omkring overførselsindkomstsyste­met for unge kunstnere og kunstnere generelt, sådan at vi får et rent snit og finder ud af, om der er vilje til at støtte unge kunstneres mulighed for at etablere sig.

Jeg ved godt, det var et lidt bredere spørgs­mål, der blev rejst, men det tilsagn vil jeg godt give, og det er en sag, jeg agter at sætte på dags­ordenen, og som vi i øvrigt også har drøftet internt i regeringspartierne.

Den skepsis, som fru Margrete Auken udtrykte over for regionaliseringsforsøgene, deler jeg ikke umiddelbart, men jeg vil følge dem nøje og håber allerede her i foråret at kunne drøfte meget tæt også med de kommunale myndigheder, hvordan det regionale kulturfor­seg løber af stabelen.

Jeg kan ikke helt genkende beskrivelsen af filmlovens strukturdel som værende noget, der kunne være lavet i et Østland. Nu er der ikke noget i vejen med Østlande, sådan som de har det i øjeblikket, men alligevel synes jeg, at det måske var en lige skrap nok betegnelse for de principper om rammelovgivning, der foreligger, men jeg håber, at når vi engang implementerer filmloven, vil den gøre den skepsis alvorligt til skamme; det satter jeg i hvert fald på.

Til fru Elsebeth Gerner Nielsen vil jeg sige tak for den meget markante udbredelse af kultur­begrebet, kulturpolitikken, som indlægget var udtryk for. Kulturens virkefelt blev spændt ud på en måde, som medfører nye udfordringer også i den debat, vi skal have med hinanden forhåbentlig i løbet af næste folketings­samling. Og det er efter min opfattelse rigtigt at sige, at kulturpolitikken bør være omdrejningspunkt for den samfundsfornyelse, som vi alle sammen bestræber os på at være med i, og i det dér spændingsfelt mellem informationssamfund, miljøproblematik og demokrati er det vigtigt. Jeg synes, det er en meget stærk markering med de otte punkter; jeg vil kun kommentere to af dem.

Jeg er naturligvis meget optaget af meldingen om det gode håndværk. Jeg fornemmer, at de mange reaktioner, der er kommet fra folk ude i landet på det udspil, gør, at vi er forpligtet til at arbejde videre med det, og jeg har taget initiativer over for en række andre ministerier for at se, hvor de er henne i de samme overvejelser. Jeg

håber så, at vi sidst på foråret eller hen over sommeren kan få sat et projekt i gang, der får beskrevet den problemstilling, så vi kan arbejde med den, og det håber jeg vi kan få rigtig mange med på.

Forholdet til andre kulturer: Der har siddet en arbejdsgruppe under Kulturministeriet, og den barsler med en redegørelse her i løbet af nogle måneder, og der er sat midler af til at gøre en ekstra indsats for også at integrere de fremmede kulturer i dansk kulturliv. Vi har gjort meget på det seneste for at få de fremmede kulturer til at udvikle sig selvstændigt i Danmark i respekt for, at det er selvstændige kulturer.

Næste skridt bliver altså at styrke de fremme­de kulturer for at blive integreret i dansk kultur­liv, for fundamentet for vores fælles samfund, uanset hvilken oprindelse man har, er naturligvis dansk kultur. Det er her, de medmenneske­lige færdselsregler bliver udstukket, og det er det, der er vigtigt at arbejde med.

Til fru Annette Just vil jeg blot sige som sup­plement til det, jeg har sagt, at når der endnu arbejder 25 mennesker i kulturbysekretariatet, er det for at afslutte kulturbyåret. Der var vist også ansat en del mennesker, inden kulturby­året startede, for at forberede det, og det brede politiske flertal, der har været her i Tinget og har været i Københavns Kommune, i de omlig­gende amter og kommuner for at sætte projektet i gang, har jo haft forståelse for, at det var et for­løb, der kulminerede med 1996, men startede længe inden og nu afvikles et halvår inde i 1997. De sidder ikke alle sammen med regnemaski­nen dernede og lægger tal sammen; de er faktisk i gang med at slutte af, skrive venlige takkebre­ve går jeg ud fra, osv., så man på værdig vis kan lukke af, når det første halvår her er gået.

I øvrigt vil jeg bare sige, at jeg klart har for­stået, og det blev gentaget i dag, at for Frem­skridtspartiet er der ikke vilje til at bruge mange penge på kultur, og det tager jeg så til efterret­ning. Det er der jo ikke noget nyt i; det blev bare understreget kraftigt i dag. Det er vi ikke enige om. Vi er nok enige om Jellings betydning, og det er dog altid noget, for så har vi lidt at bygge en fremtidig samtale på.

Til hr. Bent Hindrup Andersen vil jeg blot sige, at jeg synes, det var et konstruktivt indlæg. Jeg er ikke overbevist om, at det står så dårligt til på de områder, hr. Bent Hindrup Andersen nævnede, men jeg er da naturligvis opmærksom på problemstillingen.

Der er ud af den lange proces, vi har haft i kulturpolitikken i de seneste år, kommet det begreb, som hr. Bent Hindrup Andersen nævner, nemlig vækstlag. Og jeg er meget opmærksom på, at de nye kulturformer, der opstår, i øjeblikket kan have vanskeligt ved at opnå støtte fra de gængse kasser, og det er vigtigt at se på. Vi sætter en udvikling i gang, der opstår nye former, og pludselig falder de uden for de kendte kategorier. Det er naturligvis noget, vi må være opmærksom på, ikke nødvendigvis for at bruge flere penge på kulturen, men måske for at omdirigere dem lidt i forhold til de kasser, de i øjeblikket befinder sig i.

Hr. Bent Hindrup Andersen havde et konkret spørgsmål om blankbåndsafgiften. Jeg har ingen planer om at afskaffe den, og den grænsehandelsproblematik, der på det seneste er nævnt i forhold til Sverige, er vist ikke større, end at vi foreløbig kan overkomme den.

Jeg er meget opmærksom på spillestedernes problematik. Jeg har haft møde med dem som en af de første ting, jeg gjorde, efter at jeg blev kulturminister. Jeg tror ikke, de har brug for de 40 mio. kr., som et lille selvbestaltet udvalg har peget på, men det er et område, vi skal se på. Der er store problemer i det, fordi spillestederne også i en vis forstand er kommercielle, og derfor er det vigtigt at finde ud af, hvordan man kan blande offentlige og private kroner på det område uden at komme galt af sted.

Hr. Bent Hindrup Andersen rejste problemerne med pay per view foranlediget af den opreklamerede slåskamp mellem Brian Nielsen og Larry Holmes. Dem vil jeg godt diskutere ved en senere lejlighed, og det har jeg fundet ud af jeg også får lejlighed til.

Jeg har i dag i forbindelse med fremlæggelse af den idrætspolitiske redegørelse haft lejlighed til at kommentere det ved pressemødet. Jeg har haft lejlighed til at sige det til pressen i dag. Der står noget om det i min idrætspolitiske redegørelse, og jeg tror, det er et godt afsæt for en konstruktiv snak om, hvordan vi i fællesskab, og det bliver altså i fællesskab EU-landene imellem, får lavet nogle retningslinjer for, at de store nationale og internationale idrætsbegivenheder kan ses over de almindelige publicservicekanaler i Danmark og i de andre europæiske lande. Det er ambitionen, og jeg mener, vi er godt på vej til at sikre det, hvis det udspil, der er kommet, kan gennemføres.

Endelig vil jeg blot over for hr. Peter Duetoft kvittere for et meget konstruktivt indlæg. Jeg

mener også, det er rigtigt, at kulturpolitikken udfordres kraftigt af internationaliseringen og af den teknologiske udvikling; det stiller store krav.

Jeg er også fuldkommen enig i det synspunkt, at det, det drejer sig om for kulturpolitikken i dag, og det skal være mine afsluttende bemærkninger her, er at styrke dansk kultur, ikke så man vender sig imod fremmede kulturer, men så danskerne føler sig stærke nok og har selvtillid nok til at møde de fremmede kulturer i øjenhøjde og at gå i dialog med dem. Det er måske lige nøjagtigt dér, problemet ligger i dag, hvis vi skal tolke, hvad der ligger bag angsten for de fremmede og uvenligheden mod dem.

Så er der selvfølgelig også en udfordring fra den amerikanisering, som klart sætter ungdomskulturen i dag, men at udfordringen kommer fra to sider, gør den jo ikke mindre.

Der er nok at tage fat på i dansk kulturpolitisk debat og handling i de kommende år.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg takker for svarene fra ministeren. Det, jeg i hvert fald gerne vil have udlagt, er svaret på at få lavet en kunstnerstøtteordning til de skabte kunstnere. Jeg håber ikke, det skulle forstås sådan, at man skal starte helt forfra. Jeg håber, jeg kan opfatte udsagnet sådan, at vi nu skal se at få bundet en knude på det, bl.a. med de nye intentioner, der kom på bordet lige op til finanslovforhandlingerne. Jeg kan se, kulturministeren nikker, og så er jeg godt tilfreds med svaret på det.

Nu skal det jo ikke være en forespørgselsdebat om, hvad der skal ske med pay per view, men jeg vil i hvert fald gerne advare imod, at man sætter sin lid til, at det er EU, der løser det problem. Der bliver et stort afgrænsningsproblem, og der er mange andre problemer, der skal løses, bl.a. også ved en modregning i de offentlige ydelser, vi giver, eller bare en trussel om det; men det får vi jo rig lejlighed til en ordentlig debat om ved forespørgslen.

Det sidste, jeg ikke fik noget svar på, var om de små spillesteder, og jeg vil gerne benytte lejligheden til igen at spørge ministeren, om ministeren vil være med til at sikre, at f.eks. rytmisk musik også får en chance for at kunne udøves ved en form for støtteordning til de udøvende kunstnere på de små spillesteder.

Ole Donner (DF):

Jeg vil gerne takke for en god debat, og jeg glæder mig til den redegørelse, som ministeren har lovet at fremsende til Folketingets medlemmer, når den foreligger.

Ministeren stillede et direkte spørgsmål, fordi jeg havde udtrykt mig uklart om medieforliget. Det, jeg mener, er, at vi er glade for, at vi er med i medieforliget, og vi vil arbejde med i den tid, forligsperioden strækker sig over. Men efter den tid vil der jo blive tale om pay per view og andre betalingsmåder samt ny teknik, og det var i den sammenhæng, jeg udtrykte håb om, at ministeren vil forsøge at fastholde det brede flertal i Folketinget, så vi kan arbejde videre.

Så har jeg en lille forbrugeroplysning til ministeren, som omtalte en vis slåskamp; det var jo en boksekamp! Det er jo klart, som ny minister kan man ikke have været det hele igennem endnu, men prøv at sige slåskamp til Brian Nielsen, så kan det være, han kvitterer.

Der var flere af ordførerne, som indledte deres taler med en vis skepsis på grund af forespørgslen tekst. Det var, ligesom om man havde hvæset kløerne og forventet, at nu kom der nok noget forfærdeligt. Og det kan jo selvfølgelig være, at de har regnet med, at jeg ville komme med en meget grim dagsorden. Men det var ligesom pusten gik af, da jeg havde været oppe og begrunde forespørgslen.

Det var virkelig meningen, at jeg gerne ville diskutere det her i dag, og specielt ville jeg gerne høre noget om Kulturby 96, og jeg vil da også godt lige vende mig til Kulturby 96 igen, for Trevor Davies sagde: Man har bygget en stor sandkasse op, og den har man brugt godt; man kan sige, at deltagerne i Kulturby 96 har været vigtigere end publikum.

Ja, det er selvfølgelig en mening, man kan have, hvis man er kulturmenneske, men hvis man er forretningsmand, så er der ikke ret mange forretningsfolk, som kunne gå ud og sige, at de er vigtigere end kunderne; så ville det nok ikke gå så godt. Og det er så også det, der er sket; det er ikke gået så godt med det hele. Jeg har fuld forståelse for, at der ud af 676 projekter vil være enkelte, hvor det kan gå galt. Og jeg tænker selvfølgelig på Arken, Mindshipforliset og Rushdieaffæren, som alle sammen var fremme i 1996. Så en ting er helt sikkert: Om ikke andet vil man kunne huske Kulturby 96 på de ting.

Men det at undskylde og sige, at det sagtens kan gå galt, er ikke nok, for man kan også selv

være medvirkende til, at det går galt. Hvis man i dag går hen og ansætter en kok – i øvrigt en dygtig kok – som forretningsmand på en stor virksomhed, kan man frygte, at det går galt, og det var det, det gjorde. Det havde nok været bedre at gøre det omvendte: at ansætte en dygtig forretningsmand som kok. Han ville kunne komme langt med en mikroovn og nogle færdigretter.

Hvis det står til Dansk Folkeparti, skal kulturen være levende og fri, og derfor må kulturen gøres uafhængig af staten, men i dag er hovedparten af de kulturelle aktiviteter politisk bestemt på det ene eller det andet niveau. Dansk Folkeparti vil sikre, at kulturen gøres fri for politisk styring, ved at det er befolkningens valg, som afgører, hvilke kulturaktiviteter der skal være fremover, og hvilke der skal fravælg.

Dansk Folkeparti vil derfor i takt med det, som også er beskrevet i vores politiske grundprincipper, indføre skatte- og afgiftslettelser, foretage besparelser på offentlige budgetter, også inden for kulturområdet, samtidig med at kulturinstitutioner gøres helt selvstændige. For Dansk Folkeparti er det dog vigtigt, at historiske genstande ikke går tabt for de kommende generationer, og derfor mener vi, at staten skal opbevare sådanne bevaringsværdige genstande i de eventuelle perioder, hvor en fremvisning af disse ikke kan betale sig.

Får den enkelte selv lov til at bestemme, hvad den enkelte selv skal betale til, vil man opleve, at kulturen og kunsten vil få en oplomstring, som vel at mærke ikke er styret af Statens Kunstfond eller regeringens forgodtbefindende.

Jeg siger tak for debatten.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg skal gøre det kort.

Til hr. Bent Hindrup Andersen vil jeg blot svare på det med spillestederne, da de andre ting jo er noget, vi vender tilbage til, både det med kunstnerstøtten og pay per view-diskussionen. Jeg nævnte, medens hr. Bent Hindrup Andersen ikke kunne være her, at jeg faktisk har været i kontakt med spillestederne, at jeg har forståelse for deres problemer, og at vi ser på sagen i øjeblikket, så det er ikke noget, der er mig fremmed. Jeg nævnte problemet med, at spillestederne jo også er kommercielle steder, hvor der er privatøkonomi indblandet, så det er en meget vanskelig sag at blande den offentlige privatøkonomi ind i det, men det skal ikke hin-

dre os i at gøre noget. Der gøres i øjeblikket forsøg med det under de regionale kulturforsøg og i Statens Musikråd, og dem skal vi naturligvis se grundigt på, før vi laver en permanent indsats.

Til hr. Ole Donner vil jeg som afslutning, hvilket er passende, da han er ordfører for forespørgerne, sige, at jeg selvfølgelig skal bestræbe mig på at holde fat i det brede forlig, når det næste gang drejer sig om mediepolitik, og i øvrigt også, når vi fremover skal lave praktisk politik på forliget.

Og så: Det er muligt, at det officielt var en boksekamp, jeg så ikke så meget af den, da jeg ikke kan se det dér pay per view, men det så ud som en slåskamp. Og jeg er nok et af de få mennesker her i salen, der har spillet håndbold mod Brian Nielsen, og derfor ved jeg sådan fra egen oplevelse, at det, han mest giver sig ud i, er slåskamp. Nå, det kommer måske slet ikke sagen ved!

Med hensyn til, om Kulturby 96 var en sandkasse, så er det måske et meget godt billede på, at der både var tilskuere og også mange aktive.

Og så bør jeg måske lige sige til hr. Ole Donner, at Arken er en sag, som Københavns Amt mest har noget at gøre med. Det er egentlig ikke noget, der vedrører Kulturby 96.

Til hr. Ole Donners kommentar omkring Mindship og ansættelsen derude: Jeg ser fra dagspressen, at hr. Ole Donner jo også ved, at det kan være problematisk med ansættelser i kultursektoren. Jeg har set en sag fra Frederiksværk, som hr. Ole Donner har lidt med at gøre, og det har da interesseret mig, at han også på egen krop har oplevet de problemer, der kan være ved ansættelser. Så det har jeg fuld forståelse for at hr. Ole Donner har forståelse for.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (DF):

Jeg vil håbe, at kulturministeren får meget travlt i den kommende tid, nemlig så travlt, at han ikke gider læse Ekstra Bladet. Jeg har selv den holdning, at jeg ikke læser Ekstra Bladet, og jeg udtaler mig heller ikke til Ekstra Bladet, og den holdning synes jeg mange flere skulle have. Den historie, der stod i Ekstra Bladet den pågældende dag, er løgn fra ende til anden, som det vanligt er med Ekstra Bladet.

Men jeg vil godt sige, at den var meget god, for det så ud til, at der havde været en delegation af sted med hr. Ole Adolf Donner – står der så altid – i spidsen, som var strandet i Grenå, og i løbet af natten havde den pågældende overbe-

vist mig om, at han skulle ansættes i Frederiksværk. Det er ikke rigtigt, at vi strandede i Grenå. Det er rigtigt, at vi besøgte det pågældende sted ½ time om eftermiddagen, men ellers er resten løgn; men det var meget interessant. Jeg vil godt sige, at selv om jeg stod i spidsen for delegationen, var borgmesteren og den daværende borgmester også med, så vi var nogle stykker. Men det var ikke så morsomt, som det var beskrevet i avisen, og jeg håber, at ministeren får tid til at læse noget andet lektur end Ekstra Bladet.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 150: Forslag til lov om indfødsrets meddelelse. Af justitsministeren (Frank Jensen). (Fremsat 29/1 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tom Behnke (FP):

Endnu en gang har Folketinget fået et lovforslag på bordet fra justitsministeren om indfødsrets meddelelse, altså meddelelse af dansk statsborgerskab til en række udlændinge, der ønsker at opnå dette privilegium. Denne gang er der tale om 1.127 ansøgere plus næsten lige så mange børn. Der er altså i alt omkring 2.000 personer, som søger om at få dansk indfødsret.

Det er en foruroligende udvikling i det danske samfund, at så mange mennesker søger om at få dansk statsborgerskab, og endnu mere foruroligende er det naturligvis, at de pågældende med meget stor sikkerhed i hvert fald får dansk statsborgerskab.

Det er foruroligende, fordi det jo ikke kun er en gang imellem, Folketinget behandler et forslag af den her størrelse. Det sker faktisk en 3-4 gange i løbet af hvert folketingssamling, og derfor er der tale om ganske mange personer. Havde der nu været tale om en række personer, som udelukkende bestod af gode borgere, som var i stand til at klare sig selv, forsørge sig selv, var lovlydige og overholdt love og regler i det her land, så ville der jo nok ikke være det store pro-